

ÚJ KELET

FÜGGETLEN HETILAP - ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: DR. MARTON ERNŐ ז"ל

24 oldal ■ 12.00 sekel, Eiláton 10,50 sekel ■ 20593. szám ■ 2015. február 12. csütörtök ■ 5775. svát 23.

Netanjáhu: „Kötelességem beszélni a létünket fenyegető dolgokról”

Benjamin Netanjáhu miniszterelnök újból nyilatkozott március 7-re tervezett és Amerikában is, Izraelben is erősen vitatott washingtoni látogatásáról.

Mint mondta, nem azért utazik, hogy politikai konfliktust teremtsen a két ország között, hanem, hogy teljesítse kötelességét egy olyan dologról, amely Izrael pusztá létét fenyegeti. A beszédet a Kongresszus két háza előtt kívánja elmondani, miután annak döntő befolyása lehet egy, a nagyhatalmak és Irán között jelenleg folyó megbeszélésekre, azok kritikus szakaszában.

Netanjáhu elismerte, hogy jelentős nézeteltérések állnak fenn Izrael és a nyugati vezetők álláspont-

ja között az Iránnal folyó megbeszélések irányába. Irán a jelenleg ismert nyugati javaslatok elfogadása és aláírása esetén abba a helyzetbe kerülhet, hogy akár ipari méretekben is állíthat elő atomfegyvert, és az azt szállító interkontinentális rakétákat.

Netanjáhu kifejtette: a mélyülő nézeteltérés ellenére nagy elismeréssel adózik Obama elnöknek Izrael támogatásáért, de mint a zsidó állam miniszterelnökének elsőrendű feladata a tőle telhető eszközökkel elhárítani az ország fölé tornyosuló súlyos veszélyt.

Avigdor Lieberman külügyminiszter szerdán úgy nyilatkozott ukrajnai útja

előtt, hogy a Fehér Ház és az izraeli miniszterelnöki iroda közötti időleges elmentések egyáltalában nem tükrözik a két ország közötti kapcsolatokat.

Az amerikai elnök úgy véli, hogy amennyiben Netanjáhu beszédet mond a Kongresszusban, akkor az amerikai törvényhozás biztosan újabb szankciókat szavaz meg Irán ellen, és ezzel végképp meghiúsulna a konfliktus diplomáciai rendezésének lehetősége.

Javad Zarif iráni külügyminiszter szerint is meg kell ragadni a mostani lehetőséget a nukleáris tárgyalások sikeres befejezésére, hiszen nem biztos, hogy még egyszer újra ilyen közel kerülhetnek a felek a megállapodáshoz. A külügyminiszter azt is kiemelte, hogy nem lenne a „világ vége”, ha sikeres egyezmény nélkül fejeznék be a tárgyalásokat.

„Nem gondolom, hogy egy újabb határidő módosítás bárkinek is az ér-

dekében állna, mivel nem hiszem, hogy ez a [legutóbbi] hosszabbítás szükségzerű vagy hasznos lett volna”, idézte Zarifot az iráni PressTV. Zarif vasárnap a Münchener Biztonsági Konferencián beszélt a tárgyalásokról.

Irán szeretné meggyőzni tárgyalófeleit arról, hogy az iráni nukleáris program „teljesen békés ter-

mészetű”. „Készen állunk a biztosítani a nemzetközi közösséget és a tárgyaló partnereinket, hogy Irán nukleáris energiája békés, de ugyanakkor az is fontos, hogy az iráni népre kiszabott korlátozásokat megszüntessék”.

Az iráni külügyminiszter erős állást foglalt amellett is, hogy a szankciók eleve kudarcot vallottak. „Amikor a szankciókat kiszabták Iránra, kevesebb, mint kétszáz urándúsító centrifuga állt rendelkezésünkre. Ha a szankciók célja az volt, hogy megakadályozzák Irán nukleáris kutatásait, akkor teljes kudarcok vallottak, hiszen Iránnak mostanra húszezer centrifugája van”.

Halmos László

G.A.L. - Marcovich ápolás, gondozás

Magyarul és románul beszélő metapeletek legnagyobb közvetítő irodája
Ápolónők Izraelből, Magyarországról és Erdélyből.

Tel.: 03/504-0052, 054/446-5010

EHETI LAPSZÁMUNKBÓL:

- * Münchener Biztonsági Konferencia (2. oldal)
- * Zsidó focistának lenni Európában (4. oldal)
- * Idén 105 éves a brit gyermekmentő (5. oldal)
- * Kobani felszabadítása (6. oldal)
- * A csoda itt kezdődik (9. oldal)
- * Hit határok nélkül (12. oldal)
- * D-vitaminnal a vastagbélrák ellen (14. oldal)
- * Egy arckép a múltból (17. oldal)
- * Finom brokkolis ételek (21. oldal)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapám, nagyapánk és dédnagyapánk

KORNAUSER NOE (NANDI) ז"ל

Kristoltz, Nagyvárad, Naharia

elhunyt, temetése február 5-én volt a nahariai temetőben.

Gyászoljuk: szerető felesége, fia, menyé, unokája és családjuk

HIRDETÉS ÉS ELŐFIZETÉS ÜGYEKBEN HÍVJA GEORG EDRI
A 050/534-5041-ES TELEFONSZÁMON.

12/2/2015

אוקלט שי"א

BIZTONSÁGI KONFERENCIA MÜNCHENBEN

Juval Steinitz nyugati fegyvereket kért Jordánia és Egyiptom számára

A nyugati államoknak több fegyvert kellene juttatnia a Közel-Kelet veszélyeztetett államainak, például Jordániának és Egyiptomnak, valamint a szíriai „mérsékelt” erőknek és a kurdoknak, jelentette ki Juval Steinitz, Izrael hírszerzési minisztere a müncheni biztonságpolitikai konferencián.

Az izraeli vezetés eddig ilyen határozott felhívást nem intézett a Nyugat felé, tartva attól, hogy az említett országok, illetve csoportok nagyobb fenyegetésnek lennének kitéve az Izraellel való kapcsolat miatt.

A kurd regionális erők elsősorban Irakban tevékenykednek aktívan. Főleg a kurdok lakta északi területeken már a konfliktus kezdete óta heves harcokat vívnak az Iszlám Állammal. A szíriai kurdok az ország Törökországgal határos területein vívják harcukat a dzsihadista szervezettel, egyelőre sikereket elérve, például Kobanében.

Egyiptom szintén kénytelen szembenézni a

terrorizmus jelentette fenyegetéssel. Az Iszlám Állam „helyi szárnya” számos merényletet, terrorakciót hajtott végre az országban, főleg a Sínai-félszigeten.

Juval Steinitz arra a kérdésre, hogy a nemzetközi koalícióban részt vevő nyugati államok hogyan lehetnének hatékonyabbak, úgy válaszolt, hogy „több támogatás kell, fegyverek és más pénzügyi támogatások formájában a mér-

sékelt csoportoknak, mint például a kurdok és a Szabad Szíriai Hadsereg (FSA), valamint a mérsékelt arab államok, Jordánia és Egyiptom számára.”

Jordániában néhány napja rendkívül feszült a hangulat, miután az elfogott fiatal jordán pilótát brutálisan kivégezte az Iszlám Állam. Válaszul két terroristát végeztek ki az országban, és Abdullah király hatékony és kemény fellépést ígért a szervezet ellen. Az eset jelentősen megosztja az egyébként is mély ellentéteket hordozó társadalmat. A pilóta kivégzésére sokan a konfliktusban való részvétel igazolásaként tekintenek, míg mások a „visszavonulást” hangsúlyozzák, féltve a hadseregben szolgáló családtagjaikat.

Az izraeli miniszter elmondta, hogy egyelőre nem lát valós esélyt arra, hogy Jordánia szuverenitása veszélyben lenne az Iszlám Államtól. „Ha lesz ilyen veszély, úgy hiszem, hogy a világ és ha szükséges, Izrael is meg fogja akadályozni”, mondta Juval Steinitz. **MTI**

OBAMA KAMPÁNYGURUJA SEGÍTI A NETANJÁHU ELLENES TÁBORT

A Netanjáhu-Obama párbaj legutolsó fordulóját, azt hogy a miniszterelnök elfogadta a washingtoni kongresszus meghívását, anélkül, hogy erről előzetesen egyeztetett volna a Fehér Házzal, Obama „arcul köpésnek” élte meg, mondta a The Washington Postnak az elnöki stáb egyik tagja. A politikai vendetta sem maradt el: a demokraták egyik kampány-guruja már Izraelbe érkezett, hogy segítse a „Bárkit, csak ne Bibit” mozgalmat.

Az amerikai elnöknek a személyes ellenszenv mellett az a fő problémája az izraeli miniszterelnökkel, hogy „válságba sodorta” közel-keleti politikájának fő elemeit: a palesztinokkal folytatott „békefolyamatot” és az Iránnal készülő nukleáris paktumot.

Netanjáhu pont ez utóbbiról készül beszélni a kongresszus két háza előtt. A szenátus pénzügyi bizottsága a múlt héten szavazott arról, hogy új szankciókat kell életbe léptetni Irán ellen, amennyiben június végéig nem születik

megegyezés a perzsa állammal. Az izraeli zsidók a Bloomberg felmérése szerint szkeptikusak Obama szándékai felől: 61 százalékuk úgy gondolja, hogy az amerikai elnök beáldozza Izrael biztonságát a Teheránnal tervezett paktum érdekében.

A The Washington Post szerint Obama 2012-es kampányának országos igazgatóját, Jeremy Birdöt küldte – természetesen nem hivatalosan – Izraelbe. Bird feladata, hogy megszerveze a Netanjáhuval szembeni „népi ellenállást”. A lap azt is kiderítette, hogy a Bird által irányított kampánymenedzsment cég 2014 őszén a washingtoni külügyminisztériumtól 200 ezer dolláros támogatást kapott. Sőt a Victory15 (V-15) elnevezésű céget a State Department (az amerikai külügyminisztérium) honlapján a „partnerek” között sorolja fel.

Bird a 2012-es elnökválasztási kampányban az amerikai történelem legnagyobb aktivistahálózatát építette fel. Az Obama-kampány 631 irodát működtetett, szemben Mitt Romney 282 irodájával. A demokrata kampányt 10 ezer regionális vezető, 30 ezer kampánycsapat és 2 millió aktivista támogatta. A létszámbeli előnynél is többet hozhatott Bird digitális adatgyűjtő és elemző módszere. A szavazókról 500 (!) szempont szerinti adatbázist állított fel, az olvasási szokásaiktól kezdve a gazdasági kérdésekről alkotott véleményükig. Az „Airwolf” program egy tévésorozatról kapta a nevét, amelyben high-tech drónokkal gyűjtöttek hírszerzési adatokat a célszemélyekről. A program működéséről a Bloomberg ezt a példát említi: „Ha egy szavazóról kiderült, hogy támogatja a csapataink hazahívását

Afganisztánból, és emellett aggódik a gazdaság állapota miatt, akkor az Obama-kampány kiválasztott egy aktivistát az illető ismerősei közül, aki megkereste a szavazót, és a számára fontos szempontokra Obama válaszait hangsúlyozta.” A rendszer olyan algoritmust használt, amely automatikusan kötötte össze a meggyőzhetőnek ítélt választókat a profiljának megfelelő kampányaktivistákkal.

Bird a Harvardon végzett, ahol Marshall Ganz professzor volt a mentora. Forradalmi kampánystratégiájához az alapokat Ganz egyetemi kurzusa adta, amelynek címe „A szervezés művészete: Emberek, hatalom és a változás” volt. Az Obama-stáb 2007-ben felkérte a professzort a csapat vezető munkatársainak felkészítésére. Ganz találkozott Barack Obamával is, akire nagy benyomást tett, amikor elmondta, hogyan kell felkészíteni a fiatalokat, hogy az Obama-sztorit személyes véleményükként adják tovább ismerőseiknek. „Igaz népi mozgalom indult el a Ganz-módszerrel, ami lelkesedésében felülmúlta a hivatalos kampány hatékonyságát” – írta a The Nation magazin a Marshall Ganzról készített portrécikkében.

Természetesen nem ez az első alkalom, hogy amerikai stratégák dolgoznak az izraeli választási kampányban. Korábban Netanjáhu segítette amerikai stáb. Az viszont most először fordul elő, hogy egy győztes elnökválasztás után két évvel, a kampány fő stratégája beszáll az egyik oldalra. Ez a tény önmagában jelzi, hogy milyen fontos (lenne) Obama számára Netanjáhu megbuktatása.

Hetek

Az Emírségek és Marokkó is beszüntette az Iszlám Állam elleni légitámadásokat

Miközben Jordánia elkötelezte magát az ISIS elleni keményebb fellépésre, addig vannak olyan arab országok, amelyek minden jel szerint ki is léptek a koalícióból. Most derült ki, hogy az Egyesült Arab Emírségek légiereje már a jordán pilóta elfogása után, vagyis még decemberben befejezte a bombázásokat, és nem sokkal később Marokkó is követte Abu Dhabi példáját.

Az Egyesült Arab Emírségek kivonult a ko-

alícióból, és befejezte az Iszlám Állam elleni bombázásokat. „Megerősíthetem, hogy az emírségi légierő nem hajt végre légitámadásokat az ISIS ellen azóta, hogy lelőtték a jordán pilóta repülőgépet” – nyilatkozta egy amerikai kormányzati forrás az AFP-nek. Ugyanakkor hozzátette még, hogy Abu Dhabi továbbra is „értékes partnere és társa lesz az ISIS ellen irányuló koalíciónak”, mivel hírszerzési anyagokkal, logisztikával és légtérrel átengedésével változatlanul támogatja a koalíció erőfeszítéseit.

Az emírségi kormány a kijelentést nem cáfolta, de nem is erősítette meg.

Ugyanakkor a légi hadjárat felfüggesztését valószínűsíti, hogy február 6-án Marokkó az Emírségek kilépésével magyarázta, hogy ő is beszüntette az ISIS elleni katonai akciókat. Az észak-afrikai monarchia hat F-16-os típusú harci repülőgéppel csatlakozott az Iszlám Állam ellen irányuló koalícióhoz, és mintegy húsz

bevetést hajtott végre. Rabat a kezdetektől fogva azt hangoztatta, hogy a marokkói katonaság célja a „testvéri ország” támogatása, vagyis a kiállítás az Egyesült Arab Emírségek mellett. Mivel Abu Dhabi leállította a támadásokat, a marokkói vezetés is hasonlóképpen cselekedett. A marokkói külügyminiszter, Szalaheddin Mezuar azzal magyarázta a bombázások befejezését, hogy „a marokkói erők az emírségek parancsnoksága alatt állnak, és teljesíteniük kell az utasításukat”.

A New York Times cikke szerint a döntéshez hozzájárulhatott az is, hogy az elmúlt hetekben egyre több vita alakult ki az amerikai és az emírségi vezetés között. Ezen a héten, nem sokkal a jordán pilóta kivégzése után, az emírségi külügyminiszter számon kérte Barbara Leaf-től, az újonnan kinevezett amerikai nagykövettől, hogy miért nem volt képes az amerikai hadsereg kimenteni Kaszaszbeh hadnagyot. Abu Dhabi leginkább azt kifogásolta, hogy az amerikai haditengerészet több tucat, kutatásra és kimentésre alkalmas V-22 Osprey repülőgépet állomásoztat az Emírségek területén, de ezek közül egy sem kapott felszállási parancsot.

Sikorsky/Globoport

Peking katonai segítséget ajánlott fel Iraknak

Az Egyesült Államok és az általa vezetett Iszlám Állam ellenes koalíció tagjainak részéről több kritika is érte Pekinget, amiért nem hajlandó részt venni a „kalifátus” elleni hadműveletekben. Azonban Kína nem zárkózott el teljesen a katonai segélynyújtástól, csak ezt a saját erőiből szeretné ezt megvalósítani.

Peking felajánlotta, hogy segít Iraknak az Iszlám Állam elleni harcban, ráadásul nemcsak fegyverekkel és lőszerrel, hanem akár légitámadásokkal is. A kínai vezetés ugyanakkor határozottan közölte, hogy nem csatlakozik az Egyesült Államok vezette koalícióhoz, hanem „különutasként” venne részt az akcióban „körültekintően egyeztetve” az érdekelt felekkel a légitámadások célpontjairól és időpontjairól.

„A kínai külügyminiszter szerint a külpolitikai doktrínájuk nem engedi, hogy részt vegyenek egy ilyen nemzetközi koalícióban” – nyilatkozta a Financial Timesnak Ibrhaim Dzsafari, iraki külügyminiszter, aki Vang Ji kínai külügyminiszterrel az ENSZ ter-

rorizmus ellenes találkozásán beszélgetett egy esetleges kínai katonai segélynyújtásról. „Örültem a felajánlásnak. Mi mindenkivel hajlandóak vagyunk együttműködni” – tette hozzá Dzsafari.

Kínának komoly érdekei fűződnek ahhoz, hogy akár komolyabb erőkkel beavatkozzon Irakban: Peking a legnagyobb befektető az iraki energetikai piacon. Ezenfelül legalább tízezer kínai állampolgárságú szakmunkás és mérnök dolgozik az arab országban.

Ráadásul biztonsági okai is lennének annak, hogy Kína légitámadásokkal beavatkozzon akár az iraki akár a szíriai eseményekbe. Abu Bakr al-Bagdadi „kalifa” július 4-én a moszuli mecsetben tartott beszédében meglepő módon legelőször Kínát nevezte meg potenciális célpontnak, ahol „fel kell szabadítani a muszlimokat”. Ezt a fenyegetést komolyan vette a kínai vezetés, főleg azért, mert egy Global Times cikk szerint legalább 300 kínai állampolgárságú – huj és ujjur nemzettségű – dzsihadista harcol az Iszlám Állam oldalán.

SIKORSKY/Globoport

400 napos kairói fogság után hazaérkezett Ausztráliába Peter Greste újságíró. Az ausztrál férfit szülei és testvére várták a Sydney-i repülőtéren. Greste testvére korábban hónapokat töltött Kairoban, hogy közbejárjon bátyja szabadon bocsátásában.

Peter Greste két társával együtt az Al Jazira arab televíziós társaság riportereként Egyiptomból tudósított. Az ausztrál újságíróval párhuzamosan letartóztattak még két riportert, Baher Mohamedet, és Mohamed Fahmy-t.

Greste-t és két kollégáját néhány diákkal együtt 2013 decemberében tartóztatta le az egyiptomi rendőrség. Izgatással, terrorizmussal és a Muszlim Testvériség támogatásával vádolták őket, és tavaly nyáron

POKOLBÓL A MENNYORSZÁGBA

Greste-t és barátját, a kanadai állampolgár Mohammed Fahmy-t hét év börtönre ítélték. Abdel Fattah Al Sisi Egyiptom elnöke megkegyelmezett Greste-nek és kilátásban van Fahmy szabadon bocsátásával kapcsolatban is.

Baher Muhamed 10 évet kapott, mert a házkutatás alkalmával találtak, (vagy becsempészték) egy puskagolyót a házába. Mint egyiptomi állampolgár kevés lehetősége van a kiszabadulásra. Felesége négy gyerekkel maradt minden segítség nélkül. A házkutatást végző rendőrök még a család kutyáját is lelőtték.

Greste a börtönben megtanult a két barátjától arabul, miután a bíróságon nem kapott tolmácsot, és egy szót sem értett.

Amikor végre találkozott Sydneyben szüleivel, és testvérével, síró szemekkel mesélt a pokolról, ahol ketrecben tartották. Csak a remény tartotta életben.

Jelenleg Peter Greste igyekszik kiszabadítani ártatlan bajtársait, akik nem követtek el semmi bűnt, csak végezték a munkájukat Egyiptom.

Singer Arje/Sydney

Nem jó most zsidó focistának lenni Európában

A növekvő antiszemitizmus miatt több országból is hazatérni kényszerülnek izraeli légiósok. Igaz, mások teljes biztonságban érzik magukat klubjaikban.

A januári, párizsi terrorcselekmények során egy kóser boltot is megtámadtak. Az eseményt François Hollande francia elnök „kétségtelenül antiszemita” tettként értékelte, majd több nyugat-európai ország sorra erősítette meg a zsidó központok és zsinagógák védelmét. Nyugat-Európában a radikális iszlamista csoportok jelentik a fő veszélyforrást, míg Kelet-Európában a radikális jobboldali szervezetek. Angliában és Franciaországban egy év alatt megduplázódott az antiszemita támadások száma – azaz nem a januári események eskalálták a zsidóellenes cselekedeteket Nyugat-Európában. Benjamin Netanjahu, Izrael miniszterelnöke mindezek miatt kijelentette:

„Az európai zsidóságnak meg kell értenie, hogy csakis egy hely biztonságos a zsidók számára: Izrael.”

A párizsi nagyszinagóga rabbija, Moshe Sebbag szerint ismét népszerű lehet az alijázás (hazatérés) Izraelbe. De mi a helyzet azokkal a zsidó labdarúgókkal, akik Európában fociznak? – veti fel a kérdést a Vice Sports újságírója, Raphael Gellar. Egy a lapnak nyilatkozó, neve elhallgatását kérő labdarúgó elmondta: nem jó most zsidónak lenni Európában.

„A feleségemmel igyekszünk nem héberül beszélni nyilvános helyeken, főleg, ha arab környéken vagy arab étterem mellett vagyunk. Ez egy elég stresszes időszak az Európán átívelő terror miatt, szóval sokkal elővigyázatosabbak vagyunk, mint korábban.”

Nyilván sok múlik azon, merre él az adott zsidó focista, a spanyol első osztályú UD Almeriában focizó Tomer Hemed egyáltalán nem aggódik. A 27 éves, korábban Mallorcán három évet lehúzott támadó szerint Spanyolország ebből a szempontból biztonságosabb, mint a legtöbb európai állam – pedig a 16. században még innen menekült Baruch Spinoza filozófus családja az inkvizíció elől Hollandiába. Hemed büszke izraeliként él Európában, szerinte Al-

meria nagyon biztonságos város.

A 29 éves Idan Weitzmannak – aki 2013 óta az azerbajdzsáni Simurq hávédje – sincsenek rossz tapasztalatai. Pedig a védekező középpályásként is bevethető játékos átigazolása meglepte a médiát, amely úgy tudta, hogy Azerbajdzsánban antiszemita terrorcselekményeket terveznek szélsőségesek. Az azeri biztonsági erők végül megakadályozták ezeket a támadásokat – a többi közt az izraeli nagykövetség bakui épületének felrobbantását. Weitzmann száz százalékgig biztonságban érzi magát, elmondása szerint nyugodtan járhat a rabbijához, és még énekelhet is héberül az utcán, senki sem háborgatja.

Franciaországban már nem ilyen

rózsás a helyzet, az ottani első osztály két zsidó focistája is Izraelbe távozott. A 27 éves csatár, Eliran Atar a Stade de Reims hagyta el a Makkabi Hajfáért, míg a szintén 27 éves támadó, Itaj Sehter a Nantes-ból igazolt ugyanoda. Ő a párizsi támadások napján egy izraeli médiumnak elmondta:

„A helyzet elég stresszes, abban a boltban szoktam húst vásárolni, ahol fogva tartják az embereket. Ma is akartam menni, de végül máshogy döntöttem. Azt hiszem, zsinagógába sem megyek majd.”

Az elmúlt évtized legsikeresebb izraeli focistáját, a marokkói zsidó származású Josszi Benajun. A korábban a West Hamben, a Liverpoolban, a Chelsea-ben és az Arsenalban is megfordult középpályás

2014-ben szintén hazatért, a Makkabi Hajfában vezet le.

Arnold Saunders salfordi rabbi például egy Manchester United mez hátulján fedezte fel a „Gyilkoljátok meg a zsidókat” feliratot januárban. A ManUtd-rajongó rabbi arra volt kíváncsi, hogy kinek a neve szerepel a felsőn, de nagyon meglepődött a felirat láttán.

Emellett a hagyományosan zsidó kluboknak titulált, a legtöbb esetben valóban ilyen identitású – de nem ilyen háttérű – egyesületek (pl. Tottenham Hotspur, Ajax Amsterdam) drukkerei is tapasztaltak antiszemita megnyilvánulásokat az utóbbi időben. Ugyanígy a radikális jobboldallal jó kapcsolatot ápoló Lazio és az AS Roma fővárosi derbijein is kölcsönösen elhangzanak olyan rigmusok, mint pl. „Anna Frank a Laziónak drukkol” vagy „Feketék klubja, zsidó szurkolók, AS Roma zsidó egyesület”.

A probléma tehát létezik, az antiszemitizmus a legtöbb nyugati ország futballjának is velejárója. Nem csoda, hogy egyes izraeli futballisták az ellenséges légkör miatt inkább hazatérnek. Ami pedig még szomorúbb hatása lehet a terjedő antiszemitizmusnak, hogy az izraeli tehetségek nem igazolnak külföldre, hanem otthon, kisebb fejlődési pályát leírva játszószák majd végig a pályafutásukat.

Földi Bence/VS.hu

Tomer Hemed biztonságban érzi magát Almeriában

Idén lett 105 éves Sir Nicholas Winton, akit sokan Anglia Schindlerjének neveznek. A II. világháború alatt 669 gyermek életét mentette meg az akkori Csehszlovákiában. Úgy vélik, hogy világszerte mára hozzávetőleg 6.000 leszármazottja van a gyerekeknek.

Sokáig nem ismerték történetét, de a BBC készített egy műsort vele. Beültették egy színházterembe, ahol rajta kívül az összes jelenlévő olyan "gyereke" volt, akit megmentett, vagyis a teremben mindenki neki köszönhet-e életét. Ők "Nicky gyerekei".

1939-ben Sir Winton szervezte meg a zsidó gyerekek kimenekítését Csehszlovákiából Angliába. 29 éves volt akkor, és tőzsdei brókerként dolgozott. Pont síelni készület, amikor egy barátja kérésére inkább Prágába ment, ahol már kezdett egyre feszültebbé válni a helyzet.

Több szervezet már tömegével menekítette ki a zsidó gyerekeket Ausztriából és Németországból, de Csehszlovákiából senki. Itt lépett közre Sir Winton. Eredetileg nem azért ment Prágába, hogy ilyen nagyszabású dolgokban vegyen részt, viszont látván a menekültek tömegeit a városban, cselekednie kellett. Elkezdett Prágában zsidó szülőkkel találkozni, akik mindenáron még időben ki akarták menekíteni gyerekeiket. Az első gyerekekkel teli vonat március 14-én hagyta el Prágát, egy nappal mielőtt a Németek megszállták Csehszlovákiát.

Sir Winton maga is zsidó szülők gyermeke, bár a vallást soha sem gyakorolta. Visszatért Angliába, onnan szervezte a kimenekítést, és a gyermekek Angliai letelepedését. A nehézkes bürokrácia miatt többször okiratokat is kellett hamisítani, máskülönben a gyerekek nem hagyhatták volna el Prágát.

A rémült gyerekek szám- és névtáblákkal a nyakuk körül érkeztek meg a Liverpool utcai vonatállomásra. Sir Winton és édesanyja várta őket az állomáson. Pár gyermeknek voltak Angliában rokonai, ők oda költöztek, a többieknek pedig Sir Winton talált befogadó családokat.

Nyolc gyerekekkel teli vonat jutott el Angliába. A kilencedik nem érkezett meg, pedig azon lett volna a legtöbb gyermek, 250 voltak. Pont aznap szállta meg Németország Lengyelországot, és lezárták Csehszlovákia határait.

IDÉN LETT 105 ÉVES A HŐS FÉRFI, AKI 669 ZSIDÓ GYERMEK ÉLETÉT MENTETTE MEG

Valószínűleg azok a gyerekek koncentrációs táborba kerültek.

A kimenekített gyerekek nagy része sajnos többé nem találkozhatott szüleivel, viszont Sir Winton tetteinek köszönhetően a legnagyobb ajándékot kapták: az életet és a szabadságot.

Angliában és a Cseh Köztársaságban is több helyen állítottak szobrot Sir Winton tiszteletére. 2003-ban Erzsébet Királynő lovaggá ütötte. Idén megkapta a Cseh Köztársaság

be. A Cseh elnök, Milos Zeman is így illette: "Az Ön élete az emberség, önfeláldozás, bátorság, és szerénység legjobb példája.

Legfőbb vágya, hogy tettei arra buzdítsák az embereket, hogy ismerjék fel a rosszat a világban, és mindenki tegye meg a tőle telhetőt a dolgok megváltoztatása érdekében.

Sir Winton lánya írta meg apja önéletrajzát. Elmondása szerint apja egy dolgot kért az önéletrajzzal kapcsolatban:

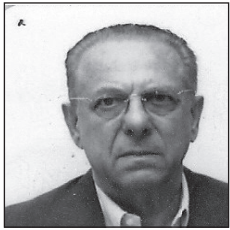
legmagasabb érdemrendjét.

Tavaly Nobel békedíjra jelölték. Sir Winton soha nem kérkedett tetteivel. Mindig azt mondta, hogy bármilyen jó érzésű ember ezt tette volna. Nem akarja, hogy hősként állítsák

„Ne a hősségről szóljon és ne a történelmet firtassa, hanem arra inspirálja az embereket, hogy jót tegyenek másokkal. Vegyék észre, hogy ők is meg tudják változtatni a világot.”

Érdekességek.hu

DR. KENDE GYÖRGY:

Kobani felszabadítása és az ISIS erkölcsök

ISIS vagy ISIL (Iszlám Államok, Irak-Szíria, vagy Irak-Levant) eredetileg iraki al-Qaeda vállalat, majdan arab nevén ad-Dawlah al-Islamiyah fi al-Irak wash-Sham) szélsőséges jihadist szunita muszlim szervezet Irakban és Szíriában (al-Sham - ősi elnevezés a Rashidun Kalifátus korából hetedik évszázad-, Sham, Szíria és Levant szinonimák), de ágazatai megtalálhatók Egyiptomban, a Szináj-félszigeten, a közel-keleti államokban, Észak Afrikában, sőt Dél- és Délkelet-Ázsiában is. Az iraki csoport felvette 2014 júniusában az Iszlám Államok nevet (IS), mintegy negyvenezer harcossal, közöttük számos európai muszlim és nem muszlim származású önkéntes. Lerohanta Irak és Szíria északi részeit, ahol szunita többség van, esztelen vérengzésekbe kezdett a keresztények, jazidok, kurdok, síiták ellen, de nem kímélte a szerinte nem elég vallásos szunita testvéreit sem. Miután begyakorolta a fejlevágásokat, bevezette a televizionált fejlevágásokat késekkel és legutoljára az elevenen égetést is. Az említett tettei következtében az ENSZ fórumain (noha még meg sem közelíti azoknak az elítélő határozatoknak a számát, melyekben Izrael részesült a palesztin ügyben), az európai, az amerikai, a brit, a kanadai, az ausztrál, a török, a szaúdi, a maláj és az indonéz kormányok elítélték, az Amnesty International történelmi méretű etnikai tisztogatással vádolja.

A folyó év kezdetén a hadiszerencse megfordult. Az hogy az ISIS kezdi saját embereit is gyilkolni állítólagos szökési kísérletek vagy szándékok miatt, nem biztató jel. Az észak iraki fronton az iraki állami hadsereg, miután kiheverte súlyos kudarcát, kezd magához térni és kezdeti harci sikereit vívja. Megtisztították Bagdadtól északra, a perzsa határon levő Diyala körzetet, mely közel akkora mint Izrael, és fővárosa Baquba félmillió lakossal, a körzetben egyébként 1,25 millióan élnek. Az ISIS assasinok (radikális iszlamista szekta) maradékai menekülnek és rejtőzködni próbálnak, de a vadászat folytatódik. A legrosszabb, ami történt az ISIS szempontjából: közel négy hónapos harc után kizavarták Koba-

niból. Kobani (más néven Ayn el-Arab), észak-szíriai város a török határ közelében, negyvenöt ezer lakossal, a környékéhez tartozik több száz falu. A körzeti lakosság háromszázezer, többségük kurdok.

A szír polgárháború következtében, a kurdok kihasználva a központi kormányzat zavarait, az ún. síriai Kurdisztán Nemzeti Hadsereg révén (rövidített neve YPG) 2012 júliusában hatalmukba vették a várost és környékét,

autonómiát kiáltottak ki. 2014 szeptember 13.-án az ISIS megtámadta a körzetet, számos falut hatalmába vett. Mintegy százharmincezer ember menekült a határon át Törökországba, és keresett ott menedéket. Az ISIS elfoglalta a körzeti faluk többségét, mintegy 350-et, és betört Kobaniba, ahol a harcok 136 napig folytak, ebből 112 napig magában Kobaniban, egészen január 27.-ig. A török oldalon lévő kurdok mintegy másfélezernyi kurd harcost küldtek

át, azonfelül a peshmerga katonaság (észak-iraki kurdok katonai szervezete, Masoud Barazani elnök) is küldött önkénteseket, valamint az Európában élő kurdok leszármazottai is eljöttek harcolni. Assad központi kormányzata, részben a súlyos problémái miatt, képtelen volt katonaságot küldeni a város védelmére és azt a kurdokra hagyta, talán nem is volt olyan nagy baj. Mindamellett, bizonyára a leghatásosabb segítség az amerikaiak által vezetett légi koalíció volt, amely 700 légitámadást hajtott végre, ami naponta hatnál több bombázást jelent a város és környékén állomásozó ISIS seregek ellen. A harcok kezdetén az ISIS büszkén kijelentette, hogy nem félnek a légitámadásoktól és az ilyesfajta harcokban a légierő nem hatékony fegyvernem. Közben nézeteik úgy látszik alapjában megváltoztak, és huszonöt kilométerre vonultak vissza a várostól. Ami a veszteségeket illeti emberéletben, a kurdok négyszáz harcost vesztek, az ISIS ezer harcosával szemben. Ezen adatokat az angliai bázisú SOHR (Szíriai Emberi Jogok Megfigyelői) elnevezésű síriai ellenzéki csoport közölte, mely elsőként tudósított Kobani felszabadításáról is. Az ISIS veszteségeihez hozzá kell adni a bombázások következtében a környéken elszennvedett áldozatokat, és azt, hogy az ilyen szervezeteknél sohasem lehet tudni mi az igaz, mert az elmondottaknak több kapcsolata van az ezeregy éjszaka meséivel, mint a valósággal. Nem kevesebb, mint 38 ISIS önkéntes hajtott végre öngyilkos merényletet robbanószerekkel megrakott autóval. A muszlimoknál gyakori, hogy veszteségeiket is győzelemként könyvelik el, és azzal próbálkoznak, hogy másokkal is elhitessék azt. Sajnos ilyen naiv-hülyék akadnak a muszlim országokon kívül is.

Az ISIS áldozatainak nagy része, lehet, hogy a nagyobb, európai államokban született, vagy legalábbis nevelkedett, muszlim országbeli családok leszármazottai, de van köztük jónéhány megzavart európai harcos, akiknek korábban semmi közük nem volt az iszlámhoz. Mindezek mint a multikulturalizmus naiv neveltjei, fiatal életüket odadozták a

Záptojás

Még élesen él emlékezetünkben az esztelen mészárlás, melyet a mentálisan degenerált muszlim szélsőségesek követtek el Franciaországban, melynek áldozatai a Charlie Hebdo képeslap szerkesztői, valamint egy kóser szupermarket vásárlói voltak, összesen 17 ártatlan áldozat. Emlékezzünk arra a képre, melyen a palesztin miniszterelnök és Fatah nagyfőnök Mahmoud Abbász (Abu Mazen) álszent ábrázattal, karonfogva menetel Párizsban Európa vezéreivel egy sorban, az izraeli Netanjáhuval egy sorban, de határozottan nem mellette, Abbászon rendkívül jól volt látható a mély, és őszinte gyász.

Abbász népének gondolkodó elementjei, kristálytisza fantáziájuk és az ezeregyéjszaka segítségével megfejtették a muszlim testvéreik által elkövetett gyilkosság indítékait és igazi okait. A Palesztin Hatóság államilag és a gyászoló Abbász által kontrollált hivatalos média riportja nem akarta népét és a világ népeit további sötétségben hagyni és közölte, hogy a terroristákat a Moszad képezte ki, és látta el azzal a fegyverrel, melyekkel zsidókat gyilkoltak. Fel is tette a kérdést; „Mi vezette Izraelt, hogy ily borzasztó tetteket kövessen el? Miért fizet a Moszad muszlimoknak, azért, hogy zsidókat és keresztényeket gyilkoljon Franciaországban?” Szerintük erre több oka is volt: 1. Ezzel előmozdítja a francia zsidóság aliáját. 2. Bosszút állhat az európai kormányokon, mert a palesztin ügyet istápolják. 3. A tömeggyilkosság olyan alaposan volt megszervezve és kivitelezve, nemcsak Franciaországban, de Európa-szerte is, melyre csak a Mossad képes. 4. Minden kétségen felül, csak Izrael húz hasznat az ilyen támadásokból. Aki logikus, annak csak figyelnie kell John Kerry külügyminiszter szavaira, melyben ismételtelen kijelenti, hogy Abbász az agresszió ellen van, és nem bújt fel farkasokat (terroristákat), hogy birkákat (ártatlanokat) gyilkoljanak.

Ilyen és ehhez hasonló badarságokat találhatunk Al Hayat Al Jadda (Új Élet) c. hivatalos palesztin lapban, Muwaffat Matar riporterek cikkeiben, Omar Hilmi al-Ghoul török riporterek cikkeiben, aki török forrásokból meríti értesüléseit, valamint a palesztin TV sem marad ki a szenzációból.

Remélem a Mossad olvasta ezt a sok bókot, és nem fogja elbizní magát. Micsoda jó ember is ez az Abbász, szinte hihetetlen, mi is lenne, ha John Kerry nem mondta volna el véleményét Abbászról? Azt sem vagyok képes megérteni, hogy a közismerten jólelkű és derék muszlimok miért gyilkolnak ártatlanokat pénzért, nem csak Franciaországban, de Európa-szerte, Amerikában, Nigériában, Indonéziában, mindenhol és szüntelen, sőt, egymást is, csekély másfél évezrede. Tényleg ilyen sok pénzük van ezeknek a zsidóknak, hogy szerte a világon pénzelik a muszlimokat gyilkosságok elkövetésére, de azt sem értem, hogy miért a gyilkosok mindig muszlimok? Elképzelhető, hogy más nem akar pénzt keresni?

GK.

semmiért, feleslegesen. Persze, ez a nagyszámú európai gyökerű halott ISIS harcos okoz némi megkönnyebbülést a túlterhelt európai biztonsági közegeknek. Mindamelllett a kérdés továbbra is aktuális, mi lesz akkor, amikor az ISIS maradékok visszatérnek szülőhazájukba, és terrorcselekményeket folytatnak, terjesztik és alkalmazzák az Irakban tanultakat?

Magától érthető, hogy a közel négy hónapos küzdelem szomorú következménye Kobani város totál lerombolása volt. Lesz-e valaha megbízható adat az elpusztult civil áldozatokról? A gázai és egyéb konfliktusaink alkalmával, nemcsak hogy számolgatják a polgári áldozatok számadatait, de igyekeznek azt felfelé hamisítani, valamint terroristákat is civil áldozatként könyvelik el.

Az ISIS egészében megbízhatatlan, nem ismert senki, aki befolyással volna gyilkos és rabló cselekedeteire. Bevezette, helyesebben felújította a hatodik századbéli ősi arab nomád törzsek fejlevágási szokásait, mindezt teátrális rituálé formájában. A kivégzések során feketében a kegyetlen isteni igazságot kivitelező álarcos gyilkos és narancssárga köntösből az áldozat, aki nemcsak bevallja bűneit, hanem figyelmezteti is a világot gyilkosainak igazáról és biztosítja a nézőket azok végső győzelméről. Mérhetetlen kegyetlenséggel átítatott, infantil teatralitás. Mindez videóra felvéve és bemutatva a különböző TV és internet csatornákon.

Bevett szokás, hogy az ISIS tárgyalásokba bocsátkozik „foglyaik” szabadon engedéséről, de az az uzus, hogy meg sem várja a tárgyalások eredményét, áldozatait megöli az említett módon. Az áldozatok minden esetre teljes mértékben ártatlanok, és egyedi bűnük, hogy nem megfelelő időben, nem a megfelelő helyen tartózkodtak, mint riporterek, naiv

önkéntes segíteni akarók, vagy egyszerű idegenek. A barbár gyilkosság után az áldozatok hozzátársai, legyenek államvezetők, politikusok, széplelkek, liberálisok vagy hasonlók, sokat beszélnek, erkölcsre próbálják oktatni a szenttelen gyilkosokat, majd néhány nap után minden a megszokott kerékvágásba lendül vissza, mintha semmi sem történt volna. Így volt ez, mikor az áldozatok amerikaiak, angolok, franciák sőt japánok voltak, nem is beszélve a keresztényekről, jazidokról, kurdokról, szunitákról.

Legutóbb újabb rituális kínhalált öltöttek ki: az elevenen elégetést. Az áldozat egy ellenük harcoló támadó repülőgép fogságba esett pilótája, Moaz al-Kasaesbeh volt, történetesen a Jordán Királyság légierejének pilóta hadnagya, az ismert és királpárti beduin Kasaesbeh törzs leszármazottja. Az a nyilvánosan elkövetett ünnepléses gyilkosság mintegy egy hónappal ezelőtt történt, melyet természetesen 22 perces videón örökítettek meg. A premiért viszont elodázták, kizárólagosan az ISIS aljas „kicsérés” játéka miatt. Az ismert ISIS recept szerint tárgyalásokat kezdtek a japán foglyok, az elégetett pilóta stb. szabadon bocsátása ügyében. A kért ár kétszázmillió dollár, és egy jordániai fogságban lévő, halálraítelt asszony, Sajida al-Rishawi elengedése volt. Az asszony részese volt, egy több helyen elkövetett, 60 halálos áldozattal járó, időzített önrobbantás merényletnek. Az egyik önrobbantó az asszony férje volt. Az asszonynak magának nem sikerült felrobbantania magát, mert bombája csütörtököt mondott és elfogták. Még a tárgyalások konklúziója előtt a japán foglyok fejét levágták, nem is beszélve arról, hogy az említett al-Kasaesbeh pilótatisztet, a további csereárut, már egy hónapja megölték. Ez az ISIS általános

erkölcstelenségére utal, nemcsak az említettekkel kapcsolatban, de saját fegyvertársuk, ez esetben az említett asszonnyal szemben is.

Ez esetben ismét nem jól számítottak. A jordán király, II. Abdullah, aki éppen Amerikában tárgyalt, megszakította megbeszéléseit, rögvest hazautazott és az országában fogolyként tartott, és előzőleg halálraítelt ISIS gyilkosok közül kettőt felakasztatott. Egyikőjük az említett asszony, Sajida al-Rishawi, a másik, a Zijad Karboli nevű prominens al-Kaida tag volt, akit a Hashemita királyság elleni összeesküvés miatt ítélték el. Az akasztás után a jordániak kijelentették, ez csak a kezdet. Február 5-étől, a számottevően erős jordániai légielő (közel háromszáz különböző harci gépp) naponta bombázza az ISIS-t, beleértve a „fővárosukat” ar-Rakkah-t, de a távoli északon fekvő Mosult és más stratégiai fontos helyeket is.

Ezeket a jordán akciókat nem egyeztetették az amerikaiak által vezetett koalícióval, melynek tagjai Jordánián kívül, Katar, Száúd-Arábia, az Egyesült Emirátus és Bahrain. A támadó jordán harci gépek úton hazafelé átrepülnek Moaz al-Kasaesbeh pilóta szülőfalujá, Karak felett, és szárnyuk billentésével adnak kifejezést gyászuknak. A bombázások egyik áldozata a mosuli körzetben Abu Obejda el-Tunisi, az ISIS egyik parancsnoka. Az ISIS, valószínűleg, hogy alibit szerezzen egy további gyilkosságára, közhírré tette, hogy a nála fogságban lévő amerikai tús, Kayla Jean Müller a bombázások következtében meghalt. Lehetséges, hogy az ISIS gyilkosok nyomás alatt vannak? Az említett kisasszony önkéntesként dolgozott a térségben, a szíriai Aleppóban került az ISIS fogságába amerikai barátjával és néhány társukkal együtt, de a többiek

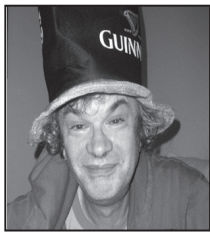
sorsáról az ISIS említést sem tesz. Jordánia reakciója nemcsak helyesebb, de sokkal jobban érthetőbb az ISIS számára, mint a nyugati országok állandó papolása és gyakorlati inaktivitása. Pedig a fejlevágások áldozatainak hazái gazdaságilag és katonailag sokkal erősebbek, mint a Hashemita királyság.

Kobani, mint a török határon fekvő város, fontos volt az ISIS számára, mert a világ különböző részeiről Törökországon keresztül beáramló önkéntesek átkelőhelye volt területeikre. Ezért próbálták a várost uralni, és komoly számú martalócot és katonai felszerelést irányítottak a városba.

Érdekes néhány szót szentelni a törökök (személy szerint a Recep Tayyip Erdogan által irányított) viselkedésére. Megengedték ugyan 130.000 kurd menekült beáramlását, és menedéket biztosítottak nekik, ami nemes dolog, ugyanakkor, megpróbálták megakadályozni, hogy a törökországi kurdok segítséget küldjenek, főleg harcosokat. Szerencsére sikertelenül. Erdogan elnök titkos vágya, hogy az ISIS-t szárnya alá vegye és török kalifátusi álmaiba bevonja, hideg elutasításba ütközött. Most, a város felszabadítása után, a törökországi kurd kisebbség által lakott részen a kurdok örömmünnepeket és felvonulásokat rendeznek, melyet a törökök ellenségesen néznek ugyan, de nem próbálják zavarni vagy megakadályozni.

Kobani várost nagyjából lerombolták, tele van aknákkal, de az élet visszatér és átveszi a halál helyét. Megjelentek az autók, és az utcákon játszó gyerekek. A munka még a kezdetén van, az ISIS vereséget szenvedett, de az út még hosszú. John Kirby admirális, a Pentagon képviselőjében azt mondta: „Az út hosszú lesz és kemény”.

AVI BEN GIORA: A Hágai Nemzetközi Bíróság, mint békeközvetítő

Mielőtt még az olvasó kiborulna ezen a címen, megmagyaráznék valamit. Mind a mai napig csak kevesen értik, hogy mi is a céljuk a palesztinoknak ezzel a nemzetközi vizsgálóbizottsággal. Különös tekintettel Abu Mazenra, alias Mahmud Abbászra. Abbász két „legyet” is üthet egy csapásra a hágai perpatvarral. Először is elítéltheti Izraelt, másodsorban a Hamaszt. Mert hiába ő az elnöke minden palesztinnak, ez egy nagyon tárt fogalom. Gondoljunk csak bele. Annak idején a Hamasz egy puccsal vette át a hatalmat Gázában. Abu Mazent meghagyták elnöki pozíciójában, de a gázai ügyek legfőbb intézője és irányítója a Hamasz lett.

Ergo, Abu Mazen nyugodtan mondhatja majd a Hágai Bíróságnak: „Kérem szépen én hiába voltam és vagyok palesztin elnök, a Gázai-sávban folyó dolgok menetébe nem tudtam beleszólni”. Tehát ez egyfajta védekezés is a részéről, amit ha tetszik, ha nem el fog fogadni a bíróság. Ezen oknál fogva Abbász felmentést kaphat azon cselekedetek alól, amiket a Hamasz követett el az elmúlt időkben. Mivel Gázában csak névleges hatalma volt, a Hamasz katonai vezetése azt tehetett, és tesz még most is, amit éppen jónak lát. Lefordítva ezt érthető nyelvre: ő csupán báb, akivel bármikor, bárhol takarózni lehet. A Hamasz hiába használt iskolákat, ENSZ létesítményeket és mecseteket gyilkos rakétáik kilövésére, ahhoz neki semmi köze nem volt. Ő természetesen elítéli ezt ugyanúgy, ahogy elítéli (persze csak a nemzetközi szervezetekben) az iszlám terror gyilkos merényleteit. A Hágai Bíróságon mai napig nem tudni egyértelmű, hogy mi minősül emberiség elleni háborús bűnnek, és mi nem. Éppen a napokban született döntés, miszerint a volt Jugoszláviában elkövetett galádságok nem minősíthetők háborús bűnnek. Megkérdezném szívesen, ugyan miért nem? Annak idején pedig annak minősítették. A szerbek még koncentrációs táborokat is létesítettek, ahol koszovói albánokat, bosnyákokat és horvátokat tartottak fogva. Hosszú hajsza után tudták csak kézrekeríteni Mladitsot, az akkori szerb katonaság fővezérét. Milosevicset, a volt szerb elnököt is elítélték, aki a tárgyalások során „jobblétre” szenderült.

De megemlítenék egy új példát, sőt talán ez a legújabb. Az ISIS terroristái Irakban lelőttek egy jordániai vadászgépet. A pilóta katapultált és elfogták. Ketrebe zárták, és pár nappal ez előtt élve elégették. Mik ezek a tények ha nem emberiség elleni háborús bűntettek? Vagy milyen kritériumok alapján ítélkezik a Hágai Nemzetközi Bíróság?

Nem kell nagy jogi ismeretekkel rendelkezni ahhoz, hogy a Hágai Nemzetközi Bíróságnak

benyújtott kérelem, ilyen formában elfogadásra fog kerülni, és vizsgálatot indíthatnak Izrael ellen. Természetesen a Hamaszt is „górcsó” alá fogják venni, sőt el is fogják ítélni, mint háborús bűnök végrehajtásában résztvevő szervezetet. Viszont Abbász ebből csak nyereséget fog tudni kovácsolni. Megfog szabadulni a Hamasztól, és Izraelt rá tudja kényszeríteni egy olyan békeszerződés ratifikálására, ami számunkra abszolút nem lesz előnyös. Mert ez az egyértelmű célja. Hiába támadják a beadványt az izraeli, nemzetközi jogokban jártas jogászok, ez egy előre gyártott csapda, amit már

jóideje készítettek a számunkra.

Nagyjából a 2000-es évek elején kezdődött. Már akkor megszületett egy beadvány 2002-ben, de azt akkor még elutasította Hága. A palesztinok nem rendelkeztek semmiféle államisággal, sőt az ENSZ-ben is csak „megfigyelői” státuszuk volt. A palesztinok ezután taktikát váltottak. El kellett magukat fogadtatni „pro forma” nemzetközi szinten, mint amolyan „ki nem kiáltott állam”. Ennek keretében beváltak magukat olyan nemzetközi szervezetekbe, melyek szoros kapcsolatban vannak az Európai Unió egyes szervezeteivel, valamint a világszervezettel az ENSZ-szel. A következő lépés az volt, hogy ezen tagságukra hivatkozva, újra beadják kérelmüket a Nemzetközi Bíróságra. A Bíróság így az Európai Unió „hátszelével” úgy néz ki kezd helyt adni a kérelemnek.

Hiába jön Izrael azzal, a védekezéssel, hogy Palesztina, mint állam nem létezik. Sajnos már nem elfogadható indok, mivel a palesztinok már több nemzetközi szervezetben is teljes jogú tagságot szereztek maguknak. Mondhatnánk azt is, hogy ez a 22-es csapdája. Mert akár tetszik, akár nem, némi hasonlóság van az 1948-as, Izrael államiságát megszavazó ENSZ

határozattal. Az akkor még angol mandátumi területből, független szabad országot kellett csinálni. Izrael ezt úgy érthette el, hogy előzőleg megnyerte a világot magának, hogy elfogadásra kerüljön a beadvány. A palesztinok most ugyanezt a „fegyvert” használják ellenünk.

Nagy hibája az izraeli diplomáciának, hogy sem a Felhő oszlop, sem a legutóbbi katonai akció az Erős szikla után, nem fordult a Hágai Bírósághoz. Sőt! Már akkor kellett volna vizsgálatot kérnie, amikor a szomszédos településeket nap mint nap rakétákkal lőtték. Az izraeli elektronikus és írott médiák hiába

mutatták Sdérotot és környékét, sőt mondhatnánk azt is az egész déli körzetet egészen Askelonig, hiszen szinte majdnem valamennyi település kapott a Hamasz „égi áldásából”. Nem nagyon törődött ezzel a világ. Pedig nem egy politikus járt a vidéken és saját szemével láthatta, minek van kitéve a polgári lakosság. Nem bírtunk el, és ma sem bírunk el az arab ellenpropagandával. Az El Dzsazira arab televíziós adó, angol nyelvű hírei a nap 24 órájában ontják a félinformációkat és a hamis híreket. Ezzel a nagy hírtelevízióval az izraeli média képtelen elbírn.

Viszont ha már akkor diplomáciai mederbe terelték volna a dolgokat, sokkal eredményesebb harcot indíthattunk volna. Sajnos az izraeli külpolitika nagyon is kifejezi a mai izraeli politikai élet sokszínűségét. Nincsen egységesen elfogadott, és minden izraeli politikai párt támogatását élvező irányvonal. Mert Liberman, mint külügyminiszter hiába ígéri meg a települések újabb szélesítésének leállítását, ha a nemzeti vallásos pártok, -és mások- homlok egyenest mást cselekszenek. Egyfajta kaotikus állapot alakult ki, melynek alapján joggal formálódott ki az a kép, hogy mi mindent megígérünk, és soha semmit nem tartunk be.

Persze ezt nálunk nagyon is észreveszik, holott az arabok vagy a palesztinok ugyan ezt teszik. Legalább a külpolitikánkban meg kellene mutatni azt, hogy együtt vagyunk, és egységesen nem engedjük elfogadtatni a számunkra kedvezőtlen, és igazságtalan döntéseket. Bármi is lesz az elkövetkező választások eredménye, az új kormányunk ezt szem előtt kell tartania. Izrael az elkövetkező háborúit nem a harcmezőkön fogja megvívni, hanem a nemzetközi diplomácia asztalainál, a nemzetközi szervezetekben. Át kell csoportosítani az erőinket, és diplomáciailag kell felvinnünk a harcot ellenségeinkkel. Ők már felkészültek, sőt megindították az első támadásaikat, sajnos eddig sikeresen. Itt az ideje, hogy ezt a rossz tendenciát megfordítsuk!

A CSODÁK ITT KEZDŐDNEK

Magyarországon járt Angela Merkel, Németország kancellárja, aki találkozott a hazai zsidó felekezetek vezetőivel. Heisler András, a Mazsihisz elnöke a tárgyalásokról, valamint személyes tapasztalatairól, és a Mazsihisz terveiről, aktuális ügyekről is beszél. A riportert Breuer Péter volt.

– Nemrégiben utazott el Angela Merkel kancellár. Egy kerekasztal-beszélgetés volt az utolsó magyarországi programja, melyet a hazai zsidó szervezetekkel folytatott. Hogyan jött létre ez a találkozó?

– Kaptunk egy megkeresést a német nagykövetségtől, amelyben jelezték, hogy Merkel asszony magyarországi látogatásakor szeretne ellátogatni a Mazsihiszhez, és arra kértek minket, hogy ezen a megbeszélésen a többi zsidó felekezet, az ortodoxia, az EMIH és a két reformfelekezet is jelen lehessen.

– Sokan úgy tudják, hogy ez az öt felekezet „nem él nagy barátságban”, ezek fényében, hogyan sikerült a megbeszélés?

– Az érdekes volt, hogy mi magunk csak a megbeszélés végén konstatáltuk, hogy félórával túlléptük az erre szánt időkeretet, s azt is mondhatom, hogy mindenki jól érezte magát a saját bőrében. Nagyon érdekes, izgalmas beszélgetés került sor.

– Miről volt szó?

– Alapvetően azokról a kérdésekről beszélünk, amelyek mindegyik zsidó felekezetet egyaránt érintik. Ezért aztán különösebb konfliktusra nem került sor a beszélgetés folyamán, természetesen azért azt ki lehetett érezni, ezt Merkel asszony érezte is a beszélgetés során, hogy ezek a felekezetek önálló entitások Magyarországon.

– Ön egy személyes történetet is felvetett a kancellárasszonynak, hiszen beszélt az édesanyjáról. Mit is mondott?

– Ez a búcsú pillanataiban volt, amikor már másfél órája beszélgettük, amikor a körülöttnök állók mindenféle jelzéseket tettek, hogy be kéne fejezni a programot, ekkor mondtam el, hogy van egy 89 éves anyukám, aki megjárta Auschwitzot is. Azt meséltem el, hogy örült, hogy a fia Merkel kancellárral fog tárgyalni és egy mosollyal indított útra, hogy milyen jó irányba változik a világ. Merkel asszony nagyon barátságosan reagált erre, majd azt mondta: A csodák itt kezdődnek.

– Ha a nem mindig egységes hazai zsidó álláspontokról beszélünk, Köves Slomó egy médiumban már beszélt a tárgyaláson elhangzottak egy részéről. Ön miként emlékszik erre?

– Én tudom, hogy az EMIH vezető rabbija tisztában van az általa elmondottakkal. Ő ott egy projektről számolt be, ezt részletezte Merkel asszonynak, aki röviden reagált a főrabbi gondolataira. Utána természetesen haladtunk tovább a tárgyalással.

– Ha jól tudom, ezt a felvetést a kancellárasszony egy tréfás válasszal „ütötte el”.

– A felvetés maga az EMIH egy nagyon jó kezdeményezésére vonatkozott, a Zsidó mesékhez. Itt közéleti emberek, nem zsidók mondják el saját emlékeiket, történeteiket, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a zsidósághoz. Köves Slomó azt javasolta, hogy ezt ki kéne terjeszteni a politikusokra is, így akár Merkel asszonyra. A kancellárasszony nagyon találóan azt felelte, hogy megvárna először a magyar miniszterelnök, Orbán Viktor kisfilmjét.

– A Tett és Védelem Alapítvány is területekre került?

– Az előzetes egyeztetések során én mindegyik felekezet képviselőjével tárgyaltam, próbáltunk egy forgatókönyvet kialakítani a beszélgetésre, hozzátartozik, hogy ez túlnyomó részben be is jött. Ennek egyik része volt, hogy Guba Gergely, a Szim Salom reformközösség elnöke, aki a TEV-nek aktív szereplője, beszámol a magyarországi antiszemita jelenségekről és az alapítvány felméréseiről, erre sor is került.

– A találkozón Ön egy ajándékkal lepte meg a kancellárasszonyt. Mit adott át neki?

– Nem volt egyszerű kitalálni, hogy Németország kancellárjának milyen ajándékot adjunk át, úgy gondoltuk, hogy decens, a zsidóságra jellemző ajándékot kell átadnunk. Egy ezüst tóraolvasóval leptük meg Merkel asszonyt. Amikor átadtam neki, akkor elmondtam, hogy mi ezzel olvassuk a Tórát, a történeteket, a tanításokat, és ha ezt kiteszi a kancellárasszony a polcára, akkor ez neki is segítséget nyújthat a munkájában.

– Ha röviden kéne értékelni ezt a látogatást, akkor hogyan foglalná össze?

– Azt gondolom, és ezzel nem vagyok egyedül, hogy a látogatásnak maga a ténye volt a legnagyobb hír. Hiszen az, hogy a kancellárasszony magyarországi programjába beiktatta a Dohány utcai zsinagóga meglátogatását, a Mazsihisz és a többi zsidó közösség meglátogatását, ez már önmagában is jelentős hírértékkel rendelkezik. Mindez azt jelenti, hogy Németországnak, Merkel kancellárnak az európai zsidóság sorsa rendkívül fontos, ezen belül kiemelten kezelik Kelet-Közép Európa és azon belül a legnagyobb, a magyar zsidó közösséget.

– A közeljövőben Berlinbe utazik, mi az utazás célja?

– Ott rendeznek egy a zsidó vezetőknek szóló konferenciát, elképzelhető, hogy a mostani látogatás kapcsán, a kialakult személyes kapcsolatoknak köszönhetően egyéb tárgyalásokat is tudok majd folytatni.

– Térjünk vissza a hazai ügyekre. A hírek szerint hamarosan létrejön a Sorsok Háza. Mit tud mondani a jelenlegi helyzetről?

– Szinte pillanatokkal ezelőtt kaptam meg a Miniszterelnökségtől azt a közel 200 oldalas anyagot, amiben szerepel egyfajta koncepció, ám ezt még nem tudtam elolvasni. Információim szerint sokan mások is megkapták ezt a józsefvárosi projektet tartalmazó küldeményt. Miután nyilvánvalóan azzal a szándékkal küldték el,

hogy azt tanulmányozzuk, majd véleményezzük, most erre kerül majd sor.

– Mikorra tudnak a projektről véleményt mondani?

– Szerintem nagyon gyorsan, egy-két héten belül, közben, miután eleddig semmilyen információ nem volt a koncepcióról, elindítottunk egy belső gondolkodást is, nagyon remélem, hogy ez a kettő szinkronba kerül.

– Ön, amikor a Mazsihisz elnöke lett, beszélt az átláthatóságról, a kommunikációról, valamint a XXI. századba átvezetendő zsidó közösségről, közéletéről is beszélt. Rövidesen újra választások lesznek a hazai zsidó közéletben.

– Az elmúlt másfél évben, hiszen én egy rendkívüli elnökváltás miatt ezért az időszakért felelek, sok minden történt. Ebben az időszakban a Mazsihisz arculata, politikája, közéleti súlya drasztikusan megváltozott, jó irányba. Már ezért is eredményesnek tartom az elmúlt másfél évet. Azt gondolom, hogy a közéletben mindenki számára világossá vált, zsidó kérdésekben a Mazsihisz nem megkerülhető.

A véleményünkre odafigyelnek, még akkor is, ha ez éppen ellenvélemény, akkor is, ha ez történetesen konfliktust okoz. Nagyon sok területen, azokon is, amikről beszélt, transzparencia, korszerűbb eszközök, stb. már sikerült előrelépni. Már maga az a tény, hogy van átvilágítási anyagunk, az, hogy erre sokan hivatkoznak, helyesen, vagy helytelenül, de hivatkoznak, azt jelenti, hogy a gazdálkodásban egy sokkal átláthatóbb jövő rejlik.

– Lehet tudni, hogy mikor lesznek a hitközségi választások?

– Még nincs konkrét dátum, a szokások alapján úgy vélem, ez május tájékán történik majd meg.

– Tud már kihívókról?

– Még nem történt kihívás, ám persze a zsidó közösség nem olyan nagy, hogy ne keringenének nevek. Ha jól tudom, akkor Feldmayer Péter gondolkodik az újrainduláson és a debreceni elnök, Horovitz Tamás is táplál elnöki ambíciókat.

– A küldötteket, akik választanak, akik a hazai zsidóságot képviselik, érik-e majd meglepetések, vagy ez egy egyszerű demokratikus választás lesz? Gondolok elsősorban az elmúlt időszak botránnyaira, ami a BZSH körül zajlott.

– Én csak a magam nevében tudok ígéretet tenni. Ha eljön a választás ideje, a kampány időszaka, akkor én mindenképpen az értékek mentén működöm, ahogy eddig is. Bízom abban, hogy a többiek is ezt teszik majd.

– Van valami a terve között, amit mindenképpen szeretne még a mostani ciklusban végrehajtani?

– Az a helyzet, hogy miután folyamatos munka zajlik, nem a választásra koncentrálunk. Az elképzeléseket illetően, a kommunikációnk átalakítás alatt van, most indítjuk el az 1%-os kampányt, ennek bevezető része a Köszönetkoncert volt, ami rendkívül jól sikerült. Tervezünk még olyan projekteket, melyek a vidéki zsidóság hitéletét támogatná, erősítené meg.

SCHNAPP LEA

Azok a régi jóbarátok...

Többször meséltem már arról, hogy barátok, ismerősök, földik sokszor eltűnnek látószögünkől és évekig nem hallunk róluk.

Gitta kedves földim, velem egyidős, sőt távoli rokon. Hét testvére volt, de hozzám hasonlóan, egyedül jött vissza Auschwitzból. Jól emlékszem a félegyházi Gittára, a csendes, jó kislányra.

Mindketten otthontalanok lettünk a vész után. Kerestük a boldogulást. Mindketten máshol. Hogy milyen sorsunk volt 16-17 évesen, talajt és gyökeret vesztett, árva lányokként? Arról most nem írok...

Néhány évtizeddel ezelőtt, hírt kaptam róla Beér-Séváról, ahol családot alapított. Később a jobb megélhetés reménye Amerikába sodorta őket. Azután sokáig nem hallottam róla.

* * *

Dvora lányom férjével egyszer Belgiumba utazott családi esküvői ünnepségre, onnan pedig egy szép hétvégére átrándultak a hóval fedett svájci St. Moritzra. Miért ne? Utazni mindig kell, míg fiatalok. Szorgalmasan dolgoznak – megérdemlik. No meg az utazás mindig érdekes élményeket ígér. Dvoráék St. Moritzon egy kedves hasonló korú amerikai házaspárral találkoztak, beszélgettek, barátkoztak. Az asszony édesanyjáról mesélt, aki – jó amerikai kiejtéssel mondta – kiskunfélegyházi és most is főleg magyarul beszél. Alig várja a hetenként érkező magyar újságot, amely Tel-Avivban jelenik meg, Új Kelet a címe, és abban is mindig egy Schnapp Lea nevezetű hölgy írását keresi, aki neki sorstársa, földije és még rokona is. Erre Dvora is elmondta, hogy az a hölgy az ő édesanyja, aki őt már elvitte szülővárosába, bármennyire is fáj az emlék.

– Mi a neve a te édesanyádnak? – kérdezte az új ismerőstől. Alig várom, hogy Imának beszámolhassak róla.

Így került elő a múlt homályából Gitta, Félegyházáról. A két asszony, ott fenn, St. Moritz hegyein könnyezve ölelte meg egymást...

Dvora magával hozta Gitta címét. Felvettük a kapcsolatot. Hogy 50-60 év megteszi a magáét? Várnai Zseni írja egyik versében:

*„Mert ami szép volt,
Az mindig szép marad...”*

Boldogan hallgattam Dvora beszámolóját, és persze a mese mesét szült. Még akkor is, ha olyan emlékek bukkannak elő, amelyeket még az idő sem tud megszépíteni.

1944. Gittával együtt érkeztünk a rettenetes veszthelyre, Auschwitzba, egyszerre szakítottak el bennünket szeretteinktől. Egyszerre tuszkoltak be bennünket az auschwitzi nyolcas gyermekblokkba, ahol ezer síró kislány lett sorstársunk...

* * *

Alig érkeztek haza, lányaink máris telefonáltak egymásnak. A mesének soha nem lehet vége.

Telefonon beszélgetünk. Gitta elmondja, hogy évtizedek óta gyötri egy gondolat. Ő volt a legidősebb a testvérek között, a legkisebb alig öt hónapos. Kétfülű ruháskosárban voltak a szükséges holmik, ő tartotta a kosár egyik fülét, a másikat az édesanyja. Éjszaka volt. Azóta sem sikerül visszapergetnie azt a pillanatot, amikor Mengele kirántotta a sorból, és ő elengedte a kosár fülét.

Édes, drága Gittácska, csipetnyi humor a soha sem felejthető tragédiában, ha most Petőfit idézem? Azt, hogy: „Egy gondolat bánt engemet”? Örüljünk annak, hogy van kinek mesélni és annak még jobban, hogy van, akinek továbbadni. Azt mondtam Gittának:

– Írd meg, mire emlékszel! Magadnak, a gyermekeidnek.

Nagyon örültem, hogy bár telefonon, de teljes szellemi frissességben beszélgethettünk...

– Fájjalod, hogy késve kapod az Új Keletet? Vigasztaljalak azzal, hogy jobb későn, mint soha? Persze, Beér-Shévára hamarabb érkezik, oda, ahol otthont próbáltatok építeni ötven évvel ezelőtt. Tudom, szívetek most is Izraelért dobog. És ismerem azt az áhitatot, ahogyan a nagyvilágban minden zsidó el-elrebegi: „B’sáná hábáá, b’Jerusálajim hábnujá...”

Nagy öröm, hogy újra egymásra találtunk! Adjon nekünk a Teremtő minél jobb híreket, és jó gondolatokat vethessünk papírra!

„Az egész világ egy nagy falu...” – így a mondas. Nekünk viszont nincs más országunk, más hazánk. „Én lánú erc ácherét...”

Hála legyen a Teremtőnek, hogy agyunk még tisztán és világosan őrzi az emlékeket. Jól emlékszem Gitta szüleire, üveges mesterként dolgozó szorgalmas édesapjára, aki Talmud-tudósként őrizte a tant és gyermekeit is a hagyományok, a zsidó értékek tiszteletére nevelte. Gitta sikeres gyermekei, unokái körében éli világát, de szomorú emlékei örök kísérei maradnak.

* * *

Más alkalommal, Bécsből telefonált egyik kedves olvasónk, hogy meghívjon unokája Jeruzsálemben tartandó esküvőjére és az azt követő, szokásos „Sévá brácho”-ünnepségre. Hogy ki ez a kedves, szép, szőke nagymama? Moskovits Szorika, akit a Soá után Pesten ismertem meg és már akkor őszintén csodáltam szépségét. Én voltam a túlélő, árva lány, ő pedig Pesten mentette meg életét, együtt férjével és két kislányával. Felejthetetlen szép emlék, ahogyan az Andrássy úton sétáltak kézenfogva vezetve két kislányukat. Akkoriban olyan kevés gyermeket láthattunk, okkal-joggal csodáltam meg őket.

Jeruzsálemben pedig gyönyörű ünnepség keretében emlékeztünk. Az akkori két kislány már két csinos nagymama. A vőlegény Szorika unokája. Az ő édesapja, Tomi, már Bécsben született. kedves, szép család most is, és az Új Kelet hűségese olvasói. Bécsben élnek, de Izra-

elben is itthon vannak. A szép, csinos menyasszony pedig jeruzsálemi. Mázál tov, az egész Moskovits családnak!

* * *

Kedves barátnóm, Zini Ágnes, néhány éve alijázott Párizsból, rabbi férjével együtt. Jeruzsálemben laknak. Egyik fia Ásdod rabbija és jesivájának vezetője. Az ásdodi rabbi tíz gyermeke közül Dávid a Goláni Hadosztály egyik magasrangú tisztje, másik fia hasonló beosztásban a Givá’ti Hadosztályban szolgál.

Dávidnak, aki állandó katonai szolgálatban védi a hazát, már hét gyermeke született. Egyik háborúban, a rakéták idejében, a legveszélyesebb harci feladatokat kapta. Akkor töltötte be 35. életévét. Dávid édesanyja, Pnina, aki Tánácho”t tanít, a gázai határra utazott, hogy személyesen köszöntse fiát, és átadhassa neki és beosztottjainak a magával hozott nagy doboz, otthon készített süteményt...

A nagymama, Zini Ágnes, meghatódva osztotta meg velem a család büszkeségeiről szóló kedves történeteket. Megmutatta az Ásdodi Hét című újságot is, amelyikben féltett és szeretett unokájáról írnak, és ahol annak fényképe is megjelent. Ágnes másik fia a haifai Technion rabbija, akinek szintén két gyermeke harcolt a Hamasz elleni harcokban...

A kedves, szép család Izrael büszkesége. Isten éltesse őket!

* * *

Megszoktuk már, hogy a világ négy sarka egyre közelebb van egymáshoz. Persze nem a kilométerek lettek kevesebbek, hanem a technika megannyi vívmányának köszönhetően megrövidültek a légiutazások. No meg ott van a telefon, a mobil, a fax, internet és egyebek...

A televízió tudósítói a világ bármely tájáról küldik hol szép, hol meg lesújtó tudósításukat. Az egész világ egy falu. Makó már nincs messze Jeruzsálemtől.

A minap még itthon sétált Irisz barátnóm lánya, másnap már Bombay-ből értesítette a szüleit szerencsés megérkezéséről. No persze, van ennek előnye, meg hátránya is. Az én koromban már sokat morfondírozok, hogy mit mászkálnak annyit ezek az izraeli fiatalok a világban? Kinyíltak a kapuk a világ legtöbb helyén. Szintén a technika csodái révén láthatjuk a képernyőn a rengeteg emberi szenvedést, nyomort, békétlenséget, de valahol mindig van reménysugár: talán még megérjük, hogy unokáink békében vessenek és arassanak. „Nem szunnyad, nem alszik Izrael őrzője.”

Ezúton küldöm köszönetemet a sok-sok levélért, amelyet a világ minden tájáról – Párizsból, Londonból, Ausztráliából, Kanadából és az USA számos államából kaptam. Bevallom, néha zavarban vagyok, mert egyes helyeket a térképen kell megkeresnem, de nagy öröm, hogy mindenhová eljut a szó, a betű, a szép emberi kapcsolatok, az érzések.

SURÁNYI J. ANDRÁS:

MI NAGYOB B?

Kicsit örültem is talán, hogy végre vége a 2014-es magyarországi Soa-évnek. Rossz irányba sodródott, mígnem elszabadult, mint a hajóagyú. Ab ovo kézenfekvő volt, hogy általa csupán az éppen országoló kormány fogja saját politikai pecsenyét sütögetni, mindezt sűrű krokodilkönnyek közepette, pár felmutatható és jól megfizetett vagy félrevezetett zsidó közreműködésével. Az őszinte szembenézés a történelemmel, s benne Magyarország szerepével, nem csupán másodlagos volt, de el is maradt. A nagyvonalú és demonstratív közpénzpazarlást, a senkivel sem egyeztetett, többé-kevésbé felháborító emlékművek hiábavalóságát, csak az általuk gerjeszthető ellenséges hangulat indokolhatta, mint ellensúly. Az ablakon kiszórt pénz tán egy tizedéből méltó, a valós tényekhez hű, minden felet kielégítő megemlékezést lehetett és kellett volna rendezni. Ehelyett van most a „tájkép csata után”...

Évfordulókra pörgő agyunk már kutatja a következő katartikus jubileumot vagy centenáriumot. Léven a magyar átlagnál több az örmény ismerősöm és barátom, nem volt számomra kérdés, hogy egy szégyenletes Soa-év után, legalább az 1915-ös törökországi örmény genocídiumról kellene méltón megemlékezni. Minek után az uralkodó médiában semmilyen, a centenáriumra utaló hírt nem találtam, részletesebb keresésbe kezdtem. Ennek során találtam egy olasz jezsuita folyóiratban egy részletesebb híradást, egy, a folyóirat szervezésében, Rómában rendezett konferenciáról. Itt mutattak be, egy a Vatikánban őrzött hétkötetes dokumentumcsomagot az 1915-ös örmény eseményekről „Az örmény kérdés” címmel.

A témában nem tökéletesen felkészült, spon-tán keletkezett vitapartnerem rosszállóan ingatta a fejét:

– Borzalmas történet! Ráadásul alacsony számítva kb. háromszor annyi örményt irtottak ki 1915-ben, mint zsidót a második világháborúban, mégis kevesebbet hallani az örmény tragédiáról. Rosszabb a dobverőjük? Ez is borzalmas! – Már bántam is, hogy egyáltalán felhoztam a témát, mert gyakorlatból tudom, hova lukadunk ki a folytatásban, és hogyan. Gyorsan helyre tettem a közismert számokat, hogy 1-1,5 millió örmény, illetve 6 millió zsidó áldozatról beszélnek az erre hivatott történészek, azt hittem, ezzel lezárhatok egy reménytelen sárdobálást.

– A számoktól függetlenül az örmény genocídiumról szinte semmit sem tudunk, most is alig hallani valamit – replikázott ő – sőt az USA is kussol erről, hivatalosan ma sem ismeri el a genocídium tényét, gondolom a török NATO-tagság miatt!

– Ezt a hülyeséget meg honnan veszed? – horkantam fel. – Maga Törökország is elismerte magát a történelmi tény, csak persze folyamatosan próbálja az ok-okozat kérdést

és a számokat elmaszatolni. Most például aljasul egy másik évfordulós megemlékezéshez csapták a hivatalos török „Genocídium megemlékezést”, hogy a politikai súlyát csökkenték. Ez körülbelül olyan Erdogan-tól, mint az Orbántól, hogy a II. Világháború magyar zsidó áldozatairól egy I. világháborús emlékműnél emlékezik meg, egy olyan volt miniszterelnök társaságában, aki a vézskorszakban élve semmiféle antiszemitizmust nem érzékelt Magyarországon.

– Hogy van az mégis, hogy milyen sokan nem tudnak erről a tragikus holokausztról, a zsidóké meg a csapból is folyik?

– Az örmény népiertás gimnáziumi tananyag, de legkevesebb az általános műveltség része. Másrészt nem holokauszt, mert ezt a fogalmat a Soa egyedisége miatt csak reá használjuk, a genocídiumot meg az örmény tragédia egyedisége miatt, csak arra a történelmi csapásra. Egyebek iránt meg olvasd el tán Franz Werfel „A Musza Dagh 40 napja”-t! Werfel 1933-ban, a nácik hatalomra kerülésekor írta, és hiába égették el a könyveit, ma a világ összes nyelvén olvasható több millió példányban. Csak rajtad múlik, és ripsz-ropsz aránylag mindent tudsz az „örménykérdésről”. Más kérdés, hogy a baráti Törökország és az iszlám „kriminalizálása” a körülbelül másfél millió örmény genocídiumának felemlítésével, ma több okból nem időszerű. Nyitás van keletre, és a kormányzó úrnak nagy tervei voltak-vannak Azerbajdzsánnal...

Addig kávéját csak unottan kavargató másik asztaltársunk úgy gondolta, hogy az álláspontok ilyenén ismertetése után, kellő mennyiségű tudásanyagot gyűjtött, és mint egy narrátor, ő hivatott az erkölcsi következtetést levonni: „... mindenfajta mocsoknak a csúcspontja a zsidó holokauszt. Nagyüzemi, kitervelt, hideg számító módon, egy gyárban öltek emberek embereket. Ezen esemény felemlítése ébren tartja a figyelmet minden más hasonló mocsokkal kapcsolatban. A zsidó nép...” – és ennyi, a továbbiak a kávéivás pótcselekvésébe fulladtak. A folytatás rám maradt.

– Számomra amúgy is érthetetlen ez a folytonos kényszeres összehasonlítgatás a Soával. Volt örmény genocídium? Volt! Nem elég baj ez az örmény népnek? Minek még éppen azoknak irigykedni a zsidókra, akik sem zsidók sem örmények, hogy bezzeg ezeknek meg még sokkal nagyobb népiertásuk volt? A világ egyik legnagyobb és legjobban összetartó diaszpórája, az örmény, nem kell féltetni őket. Tesznek eleget azért, hogy az őket ért mértéktelen szenvedést ismertessék a világ előtt, és ez helyes is így. Magyarországon meg nem „örménykérdés” volt soha, hanem „zsidókérdés”. Következésképpen ez folyhatott tehát csak a csapból, és ezt kéne tán feldolgozni, a törököknek, meg, ami ott nem folyik a csapból, és hogy miért nem. Az örmények keresztények, tehát nem lehettek „idegen fekély a magyar néptes-

ten”. Törökországban pedig az örmények voltak azok, akik a „zsidószerpbe” sodródtak, és hasonló megpróbáltatásokon kellett keresztül menniük, mint horthyék és a hitleráj alatt a zsidóknak Magyarországon. A magyarországi, az erdélyi örmények teljesen asszimilálódtak. Két örmény is volt az Aradi 13 között. Ma persze szinte nulla a diplomáciai kapcsolat Magyarország és Örményország között. Jereván azonnal visszahívta nagykövetét, amikor az azeri pénzt lesők kiadták a baltásgyilkost.

Nem az örmények, és nem is a zsidók szokták hasonlítani egymás vézskorszakának számait egymáshoz, mert nincs miért. Azok hasonlítgatnak, akik bagatellizálni akarják a tragédiát, hogy oda lukadhassanak ki, hogy „mit rinyálnak ezek folyton, amikor más...” stb. Volt már törökkel dolgom, aki kész statisztikai táblázattal állt elő, mennyi törököt és azerit öltek meg az örmények, visszamenőleg az orosz-török háborúkra. Alattomosan hoztette, hogy a török hadseregben sok zsidó sorkatona szolgált, sőt tiszték is, tehát amennyiben elhisszük a genocídiumot, azt is joggal kell feltételeznünk, hogy zsidók ölték meg esetleg az örményeket.

Nyilván sok volt ez így váratlanul a két kollégának, rövid gesztusokkal elbúcsúztunk. Estére egy e-mail várt a gépemen: „*a holokauszt-neurózist a magyar politikában minden körülmények közt ki kell szolgálni. Ezt a permanens szorongásos állapotot nem csak tiszteletben kell tartani, de el is kell sajátítani, politikai normává kell tenni. Humánus magatartássá vált olyasmitől félni, amitől nyilvánvalóan nem reális, sőt, ez lett az emberség valódi próbája. Így azoknak, akikből hiányzik a borzalmak megisméltőléséről való patológiás rettegés, szintén ajánlatos kitűzni a sárga csillagot, amint a kollektív paranoia felgerjed. Az üldöztetéses félelem felülír minden valóságból érkező ingert, belső realitásérzéket és objektív ténytet.*”

Nos, ezt többször is el kellett olvasnom, hogy a délelőtti vita közti logikai szálakat a helyére tegyem. Érdemes erre válaszolni? A saját titkolt gyűlöletét más kikopizott hülyesége mögé rejtővel vitatkozni, nincs millió más dolgom? Tudományos nyelvezetet imitáló bugyuta hipotéziseket cáfoljak?

Jellemző egyébként egy fajta korlátolt zsigeriségre, hogy a genocídium 100 éves évfordulóján is azonnal előkerül pár önjelölt tudományos megmondó, akinek az évforduló kapcsán nem is az örmény tragédia a lényeg, sokkal inkább annak bizonyítása a legfontosabb, hogy a Soa és annak emlékezete nem más, mint paranoia és véleménydiktatúra. Mindazonáltal tan meg sem történt, csupán hitrege... a zsidók tovább írták a Tórást.

Ez van, ezzel kell együtt élni. Mint mintavétel azért érdekes, és a „paranoiámat” is eredményesen fenntartja, hisz okosan félni jobb, mint megijedni hülyén!

HIT HATÁROK NÉLKÜL

A zene a legjobb nagykövet

A zene az emberiség egésze által beszélt és értett világnyelv évezredek óta. Legyen az emberek bőre fehér, fekete, vagy sárga, legyenek a buddhizmus vagy a hinduizmus követői, vagy bármely világvallás gyakorlói, a zenét mindnyájan értik.

Ma, amikor a 21. század népei, s a világ vezető politikusai nem képesek, vagy sokkal inkább nem akarnak tanulni a háborúktól és milliós emberáldozatoktól terhes történelmünkéből, amikor a vezető hatalmak nyíltan, vagy rafináltan titkolva látják el a háborús övezeteket fegyverekkel, vagy amikor állítólag művelt, intelligens emberek, karikatúristák lapjuk jobb eladásának reményében nulla toleranciát mutatva primitív módon kifigurázzák más emberek vallását, különösen nagy jelentősége van az olyan multikulturális zenekarok fellépéseinek, mint a Daniel Barenboim által alapított West-Eastern Divan Orchestra, vagy a Riccardo Schicchi által létrehozott Sinti és Roma Frankfurteri Filharmonikusok. Az egyik a vallások közös gyökereit és testvéri összetartozását hirdeti a zene univerzális nyelvén, a másik pedig a cigányokkal szembeni rasszizmust, a sintik és romák pauszál módon kriminálisnak, bűnözőnek tartottságát igyekszik a zene nyelvvel elítélni. Céljuk mégis azonos: abszolút tolerancia a világbéke érdekében. Eszközük a zene – a legnagyobb nagykövet.

Szomorú, hogy számos zenész, a frankfurter zenekarnak pedig különösen sok tagja kénytelen ma is eltávolítani származását – hasonlóképpen, mint munkás, akadémikus, vagy sportoló társaik is – az előítéletektől való félelmük miatt. Az előítéletek miatt sokkal többet kénytelenek tudni és produkálni, mint az illető ország vallási, vagy nemzeti többsége.

A napokban a müncheni Gasteigben, a filharmonikusok nagy koncerttermének minden jegye elkelt, mielőtt a Mehmet C. Yeşilçay által alapított Pera Ensemble iszlám, zsidó és keresztény muzsikusi léptek színpadra. A Music for the one God, (Egy isten zenéje) Trialog c. műsört hirdető plakátokon az iszlám félhold, a Dávid csillag és a kereszténységet szimbolizáló kereszt reklámozták a zenei trialógot, a Pera Ensemble programját. A közelmúltban megjelent Trialog című albumuk és a hangverseny mottójául is Goethe sorait „Gottes ist der Orient! Gottes ist der Okzident / Nord- und südliches Gelände / Ruht im Frieden seiner Hände!”, valamint a három világvallás köszöntését „Selam, Shalom & Pax” választották.

A Pera Ensemble számos sikeres koncert-fellépéssel valamint a Kelet és Nyugat zenei összekapcsolásával szerzett magának nemzetközi elismerést és nevet. Az, hogy zenéjük, stílusuk sokkal több, mint egy divatos „crossover”, a zenekar vezetőjének, Mehmet C. Yeşilçaynak érdeme, akinek koncepcióját a közös történelmi gyökerek inspirálják. Az egymástól egyébként messze álló hangvilág kombinálásának eredményeként lehetővé válik

azon egymás mellett létező kultúrák érzelmi megközelítése és harmóniája, amely az elmúlt évszázadokban talán csak a keleti kikötővárosok utcáin volt lehetséges.

Mind a legújabb album, a Trialóg, és az ennek szellemét bemutató koncert is a különböző vallási irányzatok közös ábrahám gyökereit és istenét kívánja bemutatni. Ebben a zenei interpretációban a keresztény, az iszlám és a zsidó muzsika is ugyanolyan szerephez jut. Aki ennek a felfogásnak reális megnyilvánulására kíváncsi, megtalálja ezt Isztambulban, amely 1000 éve a különböző kultúrák bölcsője volt: Bizánc a keresztény hit központja, később az oszmán birodalom fővárosa, amely a 15. században a Spanyolországból elüldözött szefard zsidókat befogadta.

Mehmet C. Yeşilçay inspirációja hanggá válásáról így vall a koncertet megelőző rövid beszélgetésben a Beck bevásárlóközpont zenei osztályán prezentált kamarazenekari bemutatkozás után: „Ez egy olyan világ, amelyben a szavak már nem elégségesek, amelyben a szavak már nem is szükségesek. Ez egy olyan zene, amely a szív nyelvét beszéli. Barokk istenfelfogás, szufi zene, arameus templomi énekek, bizánci kórusok. Szefardim ima, egy halleluja és örmény szakrál zene. Orientális hangszerek szólaltatják meg Vivaldit és egy barokk hangkép válik szufi zenévé. A különböző zenei irányzatok központja mindig ugyanaz: egy zenei credo határok és konfessziók nélkül.

Az a tudatosság, az a felfogás, ami ebből a tapasztalatból származik, a kultúrák találkozásának elmélyült ideáljához vezet – mondta Yeşilçay. Ez nem integráció az asszimiláció értelmében. Sokkal inkább az idegennel való találkozást jelenti hittel, szemmagasságban, tisztelettel, elismeréssel. Bátorítani, a tudatban létező sorompókat felnyitni és közös utat találni, mert minél hosszabb ideig maradunk a másik bezárt ajtaja előtt, annál idegenebbé válik számunkra. Így akarunk a zenével a történelemből tanulni és a jelen követelményeinek, kihívásainak megfelelni – így Yeşilçay.

A koncert előtti interjúban a zenekar vezetője Mehmet C. Yeşilçay így fogalmazott: „a kul-

túrák között a zene egy univerzális közvetítő szerepet játszik. Kommunikálunk egymással, anélkül, hogy beszéljünk. A zene közös nyelvévé válik, hiszen az érzéseknek nincs sem nemzetiségük, sem vallásuk”.

A nyugati kultúra nagy lelkesedéssel, mintegy szivacsoként szívta magába a 17.-18. század orientális életvitelét. A keleti stílus divatként jelentkezett a korszak építészetében, a ruházatkodásban, de még az életmódban is. Mindez a zenében is megmutatkozott, Lully „Bourgeois gentilhomme” c. művével vette kezdetét az európai zenében a török zene recepciója és csak Beethoven 9. szimfóniájában fejeződött be átmenetileg – magyarázza Yeşilçay.

Ezt teszik a Pera Ensemble muzsikusi is, akik nagy elánal, kiváló stílusismerettel, ugyanakkor a stílusok harárainak összemosásával, a világ nagy zenei fesztiváljain rendszeresen fellelkesítik a publikumot.

Ehhez a tradícióhoz tartotta magát a klasszikus zenekar, a közel száz tagú vegyeskar és szólistái Münchenben is. Programjukban európai barokk és az ennek a kornak megfelelő iszlám és zsidó zenét mutattak be rendkívül magas színvonalon. Lelekesedésük és megszállottságuk magukkal ragadta a münchenieket. A Kissinhez, Barenboimhoz, David Garrethez, Jonas Kaufmannhoz, Anna Netrebkóhoz, a bécsi filharmonikusokhoz és más világsztárokhoz szokott publikum vastapssal, ovációval jutalmazta a művészeket. A koncert szünetében a hallgatóság lelkesen diskurált a zenekarról, a stílusok kavalkádjáról, a sokoldalú interpretációról. A filharmonia cd standja előtt kígyózott a sor, az emberek válogattak a Pera Ensemble jobbnál jobb felvételei között, hogy a cd-eket a program végén jelző tomboló, szünni nem akaró tapsot követően dedikáltathassák. A „Trialog” cd mellett a „Café, Orient meets Occident” és a „Baroque, Oriental” című felvételek (Monteverdi, Ufki, Caccini, Händel, Vivaldi, Celebi, Lulli zenéjével) aratták a legnagyobb sikert. Mindkettő szólistája, mint ahogy számos Pera koncerté is, a romániai magyar származású világhírű countertenor, a régi és a barokk zenei élet „shootingsztárja”, Valer-Barna Sabadus.

A filharmoniaiban készült fotót Marlene Kern grafikusművész készítette, aki maga is tervez és kivitelez trialog jellegű programokat, publikációkat (www.marlenekern.de).

Lőrinci Éva

PEER GIDEON: MADARAT TOLLÁRÓL

Az írással foglalkozónak tisztában kell lennie azzal, hogy amit papírra vet, annak következményei lesznek, a leírtaknak utóéletük van. Bejárják az egész világot, feltűnnek a legváratlanabb helyeken is. Hallottam valakitől, hogy Alaszkában járva, a helyi jégbüfé újságtartójának rekeszéből egy Új Kelet mosolygott rá. Igaz, fagyosan, de azért barátságosan.

Mégis elkövettem egy szarvas hibát. Ráadásul saját magam ellen. Az Új Kelet egyik számában írt cikkemnek „Csirkefogó” címet adtam. Mi ebben a rendkívüli? Nekem sem volt fogalmam róla, egészen addig, amíg egy reggel meg nem láttam az említett lapot. De amikor végre kezembe vettem, és felapoztam, torkomon akadt a falat, pedig momentán semmi sem volt a számban.

Kinyitottam az újságot. Mit látok?

Peer Gideon: Csirkefogó.

Kiderült!

Most mi lesz? – tettem fel a kérdést, és a következmények szám-

bavételétől elkéültem. Tisztában voltam azzal, hogy senki erőszakot velem szemben nem alkalmazott, hogy töredelmes tanúvallomásra kényszerítsen. Önszántamból tartam fel olyan tényeket, amelyeket mások igyekeznek elhallgatni, vagy ha nem megy, legalábbis el-tussolni. A jelenleg kibontakozó választási küzdelem elegendő példával szolgált a fentiekre.

Amint egy icipicit megnyugodtam, megpróbáltam magamra erőltetni némi logikus gondolkodást. Rájöttem, nem én vagyok az egyetlen, akinek nem a leghízelgőbb a véleménye saját magáról. Konrád György például megírta „A cinkos” című művét, de vannak a világirodalomból vett példák is. Az egyik orosz kolléga azt állította magáról, hogy Félkegyelmű, egy másik égtájról való, hogy ő az Éneklő kutya.

Tulajdonképpen, akarva-akaratlanul előkelő társaságba keveredtem. De azért jobb lenne, ha sikerülne meggyőzni az olvasót, hogy mégsem vagyok csirkefogó,

hanem meglehetősen tisztességesen pergetem napjaimat. Már a körülményekhez képest. Hogyan lehet ezt elérni?

Amíg a válaszon gondolkodom, hadd meséljem el, hogy találkoztam egy abszolút anyával. Azt valamennyien tudjuk, hogy az anyai szeretet semmihez sem hasonlítható, határtalan, abszolút. Mégis, ebben a dologban is vannak fokozatok. Az említett mamának felnőtt fia van, egy szem csemete, aki az utóbbi időben jelentős súlyszaporodáson esett át, mondjuk ki kerek-perc, szörnyen meghízott. Mint egy elefánt. Az anya róla mondta tanúk előtt, társaságban, hogy „vállban kissé megerősödött”.

Más. Sokan viccelnek a magyar ajkúakon Izraelben. Azt állítják, hogy bizonyos szavakat, betűket képtelenek helyesen kiejteni, és egyáltalán, az akcentusuk füleket dönt romba. Ezen a téren nekem is van némi takargatni valóm, nem kell különösebb vajtű ahhoz, hogy az első, általam kiejtett betű

után betájoljanak, már ami földrajzi eredetemet illeti. Gondolom, majd az 50 éves itt tartózkodásom hozza meg a döntő fordulatot. Addig még van pár év. Most a 44.-nél tartok...

Persze, joggal kérdezheti a sokat tapasztalt, kedves olvasó: a fent leírtaknak tulajdonképpen mi közük ahhoz, hogy csirkefogó vagyok-e, vagy sem? Mi az összefüggés a hízás, az akcentus, és az én megkérdőjelezhető életvitem között?

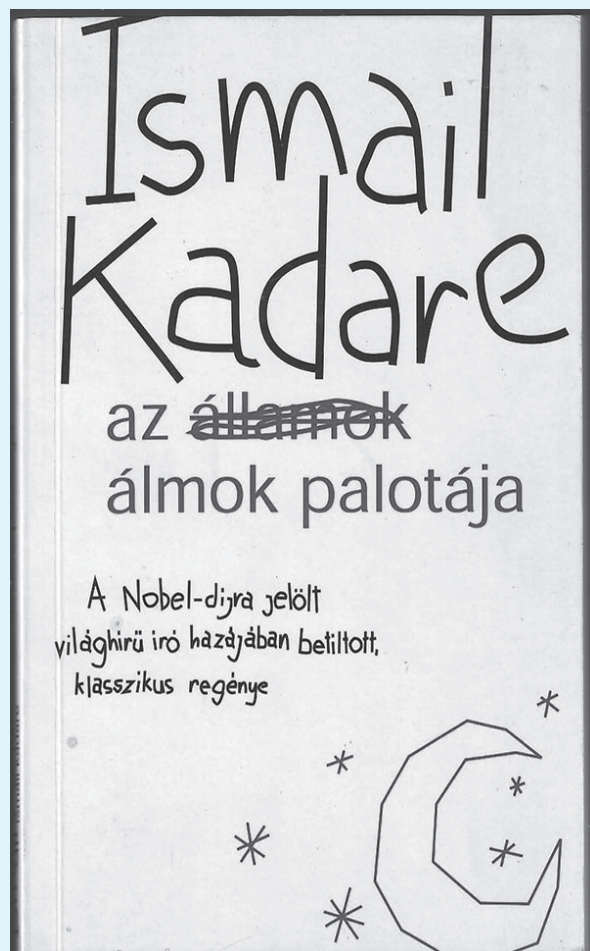
Tulajdonképpen semmi. Csak próbálom elterelni a figyelmet...

Peer Gideon

Izraeli apróságok

című könyve

Dán Ofry bevezetőjével és
Schöner Alfréd rabbi professzor
utószavával megrendelhető a
054-6678131-es telefonszámon.
(Külföldről: +972/546678131)

A 27. Jeruzsálemi Könyvvásár nagydíját idén Ismail Kadare albán író vehette át Nir Barkattól, Jeruzsálem polgármesterétől.

A számtalan irodalmi díjjal jutalmazott és többször Nobel-díjra jelölt író könyveit több, mint negyven országban adták ki. Magyarul hét kötete jelent meg: A háromlyukú híd; Aiszkhülosz, a nagy vesztes; A fellegvár; Az

A Drory könyvtár heti ajánlata Ismail Kadare: Az álmok palotája

álmok palotája; A piramis; A halott hadsereg tábornoka.

Kadare Az álmok palotája című regényében a diktatúrák működési mechanizmusát leplezi le. A kivitelezés olyan jól sikerült, hogy hazájában rögtön a megjelenéskor évekre betiltották.

Az álmok palotája (Tabir Saray) egy olyan állami intézmény, ahol az Oszmán birodalom egész területéről beérkező álmokat kategorizálják, katalogizálják az ott dolgozó hivatalnokok. Minden pénteken kiválasztanak egy Főálmot, amelyet bemutatnak a szultánnak. A főszereplő, Mark-Alem Quprili hivatalnokká kinevezésén keresztül ismerhetjük meg eme hatalmas gépezet működését. A regényben megelevenedő világ már olyan mélyre sülyedt, hogy nem csak az emberek életét, választásait, gondolatait, de még az álmaikat is ellenőrzés alá vonta.

Jaj annak, aki véletlenül merészet álmodott! És annak is, aki Mark Alemhez, az ősi nemesi családból származó főhőshöz hasonlóan

csak engedi, hogy részesévé váljon az abszurd bábjátéknak. Mark-Alem azt hiszi, hogy az Ál-mok Palotájában majd szép csendesen meghúzhatja magát. Csakhogy ez a diktatúrákban aligha lehetséges, s amikor szembekerül az álommal, amely egész családjá sorsát megpecsételi, ő maga is a gátlástalan manipulációk áldozatául esik.

– [...] „Osztolni a hatalmon mindenekelőtt azt jelenti, osztolni a bűnökben!

– Kurt, ilyet még viccből sem szabad mondani!”

Nagyon ijesztő, nagyon igaz regény, nem csoda, hogy betiltották. Álmatlanságot okoz.

Olvasásra ajánlott.

Nagy Timea

A könyv megvásárolható vagy kölcsönözhető a Drory Könyvtárban. A könyvtár elérhetősége a világhálón www.dkabala.com honlap, a Facebookon: Drory Izraeli Magyar Könyvtár. A könyvtár címe: Givatayim, Enzo Sireni 20. III/10. Telefon: 054/391-1831.

KRASZNAI ÉVA: A D-vitamin a vastagbélrák ellen is véd

D-vitamin erősíti az immunrendszert úgy, hogy ezzel aktiválja az úgynevezett T-sejteket, melyek megtámadják a rákos sejteket.

A D-vitamin sokak számára a napfény vitaminjaként ismert, ami többek között a jó hangulatért felelős. Ám az elmúlt években a kutatók rávilágítottak arra, hogy sokkal fontosabb a szervezet működése szempontjából, mint azt korábban gondolták. Legújabb kutatások szerint a vastagbélrák kialakulásának kockázatát is csökkenti, ezért érdemes rendszeresen ellenőrizni a mennyiségét. A Gut című folyóiratban megjelent az első olyan tanulmány, mely szerint szoros összefüggés van a D-vitamin szint és a rákra való immunválasz között, így a „napfény vitaminja” bizony rákmegelőző szereppel is bír. A kutatás vezetője, dr. Shuji Ogino elárulta, hogy a véráramban lévő magas D-vitamin szint a vizsgálatok alapján csökkenti a vastagbél daganat kialakulásának kockázatát, ugyanis erősíti az immunrendszert, méghozzá úgy, hogy ezzel aktiválja az úgynevezett T-sejteket, melyek megtámadják a rákos sejteket.

Hogy az összefüggésről megbizonyosodja-

nak, a kutatók 318-kolorektális – azaz vastag/végbél - daganattal diagnosztizált beteget, valamint 624 egészséges embert vizsgált. Mind a 942 résztvevőnél még a rák kialakulása előtt vérvizsgálatot végeztek - azon belül is a 25-hidroxyvitamin D szintjére voltak kíváncsiak, mely a D-vitamin képződéséért felelős. A kutatás végeztével megfigyelték, hogy azoknál a pacienseknél, akiknél nagyobb szintet mértek, kisebb eséllyel alakult ki vég-illetve vas-

tagbél tumor. Az eredmények alapján tehát kijelenthetjük, hogy a megfelelő D-vitamin szint elengedhetetlen, hiszen nem csupán jó közérzetért felelős, hanem a daganatok ellen is véd.

Bár sokáig nem tulajdonítottak ennek e vitaminnak túl nagy jelentőséget, ám az elmúlt évek felfedezései szerint elengedhetetlen a szervezet normál működéséhez.

A D-vitamin több mint egy vitamin, ugyanis valójában ez egy hormonszerű anyag, így hormonként is viselkedik, és több belső elválasztású mirigy működéséért felelős. Így tehát a jó hangulat és a csontok egészségén kívül hatással van a pajzsmirigy és a mellékvese működésére, sőt, vizsgálatok kimutatták, hogy szoros összefüggés van az inzulinrezisztencia és a D-vitamin szint között is.

Fontos tudni, hogy a lakosság tél végére D-vitamin hiányossá válik, ezért érdemes a napfénymentes hónapokban egyszerű vérvétellel ellenőrizni a szintjét, és szükség esetén pótolni! A D-vitamin hiány tünetei: rossz közérzet, elhízás, PCOS/inzulinrezisztencia, pajzsmirigyzavarok, és olyan gyakori fertőzések, mint az influenza, vagy a légúti megbetegedések.

MIT KELL TUDNI AZ OLAJOS MAGVAKRÓL? (2.)

Az olajos magvak csoportjába azok a gyümölcsök tartoznak, melyeknek ehető belső magrészt ehetetlen, kemény burok és héjrész veszi körül.

Mogyoró

Míg az erdeinkben a vad fajták fordulnak elő, addig a házi kiskertekben nemesített változatokkal találkozhatunk. Két leginkább elterjedtebb faja a közönséges mogyoró, mely kerekesebb formájú, illetve a csöves mogyoró, mely megnyúltabb alakúval rendelkezik. Ugyanakkor tápanyagtartalmukban a kétféle mogyoró megegyezik, illetve főzésnél is helyettesíthetők egymással. Összetételük hasonlít a dióhoz, viszont közel 63% zsiradéktartalommal rendelkeznek, főként olajsavat tartalmaznak. Emiatt könnyebben avasodnak, rövidebb ideig tárolhatóak. A mogyoró antioxidáns tartalma nagy, mangán-, réz- és magnéziumforrás. Összetevői között szerepel egy béta-szitoszterol nevű vegyület, mely segít csökkenteni a vér koleszterinszintjét. Nyersen és pörköltve is fogyasztható, sózott vagy natúr formában. Ugyanakkor tészták, töltelékek ízesítésére, sütemények díszítésére is használják. Az édesipar is gyakran alkalmazza csokoládék dúsítására és desszertek előállításához. Mogyoróból olajat is előállítanak, a kellemes aromájú folyadék kitűnően illik salátákhoz, és a sütemények ízvilágát is különlegesebbé teszi.

Napraforgómag

A napraforgó sokatmondó névvel rendelkezik. Egyrészt a növény azon képességére utal, miszerint virágaival a Nap járását követi. Másrészt fészekvirágzata a Napra emlékeztet, a közép-amerikai származású növény az ott élő bennszülöttek számára a Nap istenségét szimbolizálta. Magát a napraforgómagot – közismertebb nevén szotyolát –, többféle módon hasznosíthatjuk a konyhában. Értékes kiegészítője lehet zöld salátáknak és köreteknek egyaránt. Növelhetjük vele a péksütemények, levesek rosttartalmát, illetve nem utolsó sorban gyümölcssaláták pikáns ízesítője is lehet. Táplálkozás-életteni jelentősége sokrétű. Számos egészséget támogató növényi hatóanyagot és esszenciális tápanyagot tartalmaz. Kiváló B6- B5-, E-vitamin-, szelén-, mangán- és vasforrás.

Paradió (Brazilió)

Dél-Amerikában növekvő hatalmas, akár 45 méter magasságot is elérő őserdei fa termése. Holland felfedezők vitték elsőként a Németalföldre 1633-ban, majd a kereskedelem nagy részét is kézben tartva ők ismertették meg Európával. A mag 12-15 év alatt fordul termőre, terméséréskor azonban a fa alatt tartózkodni nem életbiztosítás, hiszen a termés súlya 1,5-2 kg is lehet. Összetételét tekintve bővelkedik fe-

hérjékben. Zsiradéktartalma az olajos magvak között is kiemelkedő, összesen 66%. Esszenciális nyomelemek közül szeléntartalma jelentős. Ausztrál tudósok egy 2008-ban közzétett cikkben taglalják, hogy 1 db brazilió fogyasztása naponta hozzájárul a szelén koncentrációjának emelkedéséhez a vérben. A szelén koenzimként, vagyis segítő molekulaként részt vesz egy antioxidáns hatású enzim működésében, hozzájárulva a szív- és érrendszeri betegségek kockázatának csökkentéséhez. Felhasználása igazán sokrétű. Gazdagíthatjuk vele köreteink fehérje- és rosttartalmát, illetve hagyományosan desszertek készítéséhez is alkalmazhatjuk.

Pisztácia

Mind a Közel-Keleten, Közép-Ázsiában őshonos alacsony növésű fa termése. Kellemes ízért és szép, díszítő színe miatt népszerű. A pistácia az ételek nagyon széles köréhez illik, mivel kisméretű, könnyű az ételekhez adagolni. Tehetjük egészben salátákhoz vagy felaprítva, töltelékként desszertbe. Így szószok, sütemények, édességek és jégkrémek ízesítője is lehet. Nemcsak ropogóssá varázsolja az ételt, hanem növeli a tápanyag- és antioxidáns tartalmukat is. Magas rost- és fehérje-tartalommal rendelkezik, ezenkívül B6-vitamin-, réz-, mangán- és foszforforrás is egyben.

Folytatása következik

RÓNA ÉVA: MARGIT ÉLETTÖRTÉNETE

A kis magánház három szobája mellé egy negyediket építtetett a Hirsch házaspár; hideg-meleget vizes zuhanyozóval, hogy az újszülött gondozónőjének kényelmes lakhelye legyen. Mire letelt a fiatalasszony szülési szabadsága elkészültek mindennel.

A vendégmunkások elhelyezésével foglalkozó izraeli iroda Sújtó Margit középkorú özvegyasszonyt küldte az igénylést benyújtó, Erdélyből alijázott Hirsch családhoz. Már várták.

Rokonszenves nő csengetett be a givatáji mellékutca kertés házának ajtaján. Félóra múlva olyan meghittén beszélgettek a szalonban, a gőzölgő feketekávé, finom aprósütemények előtt, mintha régi ismerősök lennének.

– Mindene meglesz, Margitka – mondta a háziasszony -, kifogástalan ellátása, fizetése, szabadnapjai, szabad órái, csak vigyázzon a gyermekünkre – mondta a fiatalasszony kedvesen. – Nálunk családtag lesz, szeresse Leácskát, aranyos gyermek. Most alszik.

Margit hangja megremegett, amint kimondta:

– Imádom a gyermekeket, olyan helyre kértem munkát, ahol gyermek van. A munka nem gond számomra. Egyetlen kívánságom, a megfelelő cselédszoba.

– A cselédszoba? – nézett rá Hirschné csodálkozva. – Külön szobája lesz, a gyermekszoba mellett, ugyanolyan, mint a többi, annyi különbséggel, hogy új benne minden. Nem „cselédszoba” a neve. Nézze meg, jól fogja érezni magát benne.

Margit nagyot sóhajtott, s elindult a háziasszonnyal leendő szobája megtekintésére.

A széles pamlogon rózsaszínű ágyhuzattal bevont paplan, kisebb, nagyobb párnák sorakoztak, rózsaszínű függöny lengedezett az ablakon, rózsaszínű volt az éjjeli lámpa burája. Faltól falig érő moketta szőnyeg fogta fel a lépteiket. A tágas szoba frissen festett falait, modern akvarellek díszítették.

– Itt bőven van hely a ruháinak – mondta a háziasszony, szélesre tárva a szekrény ajtaját -, a cipőknek, s egyéb holmiknak a fiókokban bőven lesz hely.

Margit meghatottan tekintett körül a déli nap-sugártól fénylő szobában, s az mondta:

– Ez valóban nem cselédszoba. Az volt cselédszoba, amelyben a milliomos Faragó úr élt házában laktam. Most is lúdbőrzik a hátam, ha eszembe jut, mit éltem át abban a cselédszobában... Ezért említettem az egyetlen kívánságomat, hogy megfelelő legyen a cselédszoba...

Hirschné megsimogatta Margit arcát.

– Mi volt a bajt azzal a cselédszobával? – kérdezte mosolyogva. Őszintén szólva az elnevezése sem tetszik nekem: cselédszoba. A régi regényekben hívták a háztartási alkalmazottakat „cselédeknek”.

Margit rábbólintott:

– Keszű kenyér párosult az elnevezéshez. Nekem is kijutott belőle...

– Mondja el, igazán érdekel – kérte Hirschné -, benézünk a babához, nem ébredt fel, aztán visszajövünk a szalonba és meséljen róla.

– Hosszú mese – válaszolta Margit – elmondom, de nem most, lesz még rá alkalom...

– Rendben – mondta a háziasszony elnapoljuk, de mindenképpen hallani akarom...

Szinte észrevétlenül repült el Margit számára a hónap. Otthon érezte magát Hirschnéknél, a házaspár családtagjának tekintette magát, a csöppséget imádta. Élvezte a kellemes légkört, a nyugalmat biztosító szobáját, Mivel izraeli szokás szerint a közbeszédben nincs magázás, tegező viszonyban volt a házaspárral, ez is közelebb hozta őket lelkileg egymáshoz. Időközben Margit teljesítette ígétét, elmesélte a háziasszonynak az egykori, ominózus cselédszobája történetét

Olyan élethűen pergette vissza az emlékeit, hogy beillett egy tragikus film levetítésének. Aki hallotta, maga előtt látta a történetet.

***

Margit, a csinos tizenhat éves falusi lány, szülei szűkös anyagi helyzete, no meg a szakmai képesség hiánya miatt vállalt házimunkát az erdélyi városban. Így került Faragóékhoz.

Még új volt neki minden.

Egyik délelőtt, takarítás közben kinézett a tárt ablakon, csodálta a közeli park zöldellő fáit, virágzó bokrait, figyelte a feléje szűrődő gyermekkacajt, a távolabbi betonúton száguldó járművek sajtáságos zaját.

Fehér autó kanyarodott a ház elé. Margit nézte a volán mellől kiugró fiatal sofőrt, nem hallotta, hogy Faragó nagysága benyitott a szobába.

– Megjötték! – hallotta a háta mögött, szaladj a csomagokért!

– Jaj, de megijedtem – kapta be fejét az ablakból Margit, s futott a kapu elé, a csomagokért.

Faragó nagysága a szalonban várta az érkezőket. Izgatott volt, mit szólnak majd a fiatalok a meglepetéshez...

A szárnyas ajtóban húsz év körüli, csinos, elegáns nő jelent meg, mögötte magas, elegáns fiatalember. Utánuk botladozott be Margit, két jókora bőrönddel. Válláról vastag teveszőr takaró lógott a bokájáig.

– Dórám, Dórácskám, kislányom, Gusztikám, jó, hogy megjöttetek! Mennyire örülök nektek... Apa is mindjárt itt lesz. Lányt is alkalmaztunk – mutatott Margitra -, hogy teljes legyen a kényelmetek. Remélem tetszeni fog minden... – hadarta, s körbe lendített karjával.

A fiatal pár alig tudott szóhoz jutni a meglepetéstől. Erre nem számítottak, ilyen gyönyörű villára, ilyen ultramodern otthonra. A papa azt ígérte, öröklakást vesz nekik nászajándékként egy belvárosi bérházban, helyette újonnan épített villával ajándékozta meg őket.

Dóra, asszonynevén Vadász Gusztávné, férje nyakába csimpaszkodva súgta:

– Ugye pazar? Ezek a hajlított csőbútorok, ezek a festmények, ezek a szőnyegek...

Mindketten a „drága mamához” léptek, megölelték megcsókolták.

– Szenzáció itt minden – áradoztak.

Az asszony, könnyeit törölgetve a meghatottságtól azt mondta:

– Még nem láttatok mindent, gyertek velem.

Benyitottak az ebédlőbe, hálószobába, vendégszobába, könyvtárszobába, egyik szebb volt, mint a másik. A halványzöld brokáttal kárpitozott topolyafa-bútorok, öblös fotelek, gyönyörű csillárok, a falba épített vitrinek, márkás porcelánnal, kristállyal teletömve. A teraszon megcsodálták a fehérre lakkozott kerti garnitúrát, a napernyővel

felszerelt asztalokat, a cserepekbe ültetett virágokat, növényeket. Aztán a fürdőszobába léptek be, ahol égszínkében tündökölt a süllyesztett kád, a falicsempe, ezüstösen csillogtak a csapok, a felszerelések.

A fiatalok ujjongtak

– Lássuk a konyhát – indítványozta Dóra.

Mesébe illő kép tárult eljűk: faburkolattal bevont, falba épített ultramodern berendezés, a gépesített háztartás valamennyi kellékével, mozaikkockákkal kirakott kövezetével, rejtett fényt sugárzó világításával...

– Csodát művelt a lakberendező – áradozott Dóra, – a papa meglepetésnek szánta, de ez több, mint meglepetés, valóságos álom..

– Mindent köszönünk... - mondta Guszti.

Már indultak volna az újabb látványosságához, a gypsözönnyel bevont kertés udvarra, a színes lampionokkal megvilágított szökőkúthoz, amikor Guszti hirtelen visszafordult.

– Itt mi van, – húzta félre kíváncsian a falról lelógó tarka függönyt, amely az ajtót helyettesítő nyílást takarta el.

Szűk, börtöncella-szerű, cementes helyiség tárult elé, alig nagyobb, mint a benne meghúzódó keskeny vaságy. Ablak nélküli falai siváran meredeztek a sötétben.

– A cselédszoba – adta a gyors felvilágosítást Faragó nagysága.

Margit ott ült az alacsony sámlin, két kezét ölébe rejtve, mereven nézett maga elé.

Guszti egy fintorral jelezte, hogy ez a „lakrész” bizony nem tetszett neki.

Meg is jegyezte:

– A cselédszoba borzalmas!

– Még hogy borzalmas... kacagott gúnyosan a drága mama.

Beköszöntött a tikkasztó hőséget árasztó augusztus. A nappalok valahogy elviselhetőek voltak Margit számára, de az éjszakák... A sok sütéstől, főzéstől úgy átmelegedett a konyha, mint egy gőzfürdő, s az egész beszorult Margit kuckójába. A csupasz cementen aludt, hogy hűsítse magát. Egyik reggel arra ijedt fel, hogy valaki rázza a vállát. Kinyitotta a szemét, s minden forogni kezdett vele, ömlött róla a verejték, a teste lázban égett.

– Elaludtál – rivallt rá Faragó nagysága. Aztán észrevette, hogy a lány beteg, idegesen visszanyomta az átnedvesedett párnára.

A kerületi orvos tüdőgyulladást állapított meg: – A cselédszoba egészségtelen – mondta, se levegő, se napfény. Nem embernek való!

Másnap Faragó nagysága összeszedette Margittal kevéske batyuját s hazaküldte.

Jó ideig nyomtam otthon az ágyat – mondta Margit, s nyelte a visszaemlékezéstől torkát fojtogató könnyeit. – Felgyógyulásom után sokáig kísértet a gyalázatos cselédszoba fájdalmas emléke. Nem bírtam szabadulni az átélt viszolygásaimtól. Lidérces álmaiban is visszatért. Soha többé nem tettem be a lábam abba a városba...

A fiatalasszony megölelte Margitot.

– Ilyen gonosz embertípussal sosem találkoztam – mondta felháborodva.

Ekkor Margit ölelte meg a fiatalasszonyt, s azt válaszolta:

– A Sors keze irányított hozzátok, gyógyírként az akkori szenvedéseimre...

ARJE SINGER: TIGRIS ÉS ZEBRA

Mindig szerettem az állatokat. Gyermekkoromban ott szundikált a küszöbön a kutyus, az ágyam alatt nyivákkolt a macska, és a kalitkában beszélgettek a papagájok.

Később felnőttkoromban nem elégedtem meg a felsoroltakkal, nagyobb vágyaim keletkeztek, ösztönöm húzott az őseredők felé. Asszonykámmal elhatároztuk, hogy jó lenne beszerezni egy bengáli tigrist, és hogy ne unatkozzék egy zebrára is szükségünk lenne.

Felkerestük a legnagyobb állatbörüzletet Ausztráliában. Itt kenguru bőrökön kívül minden helyi vadállat bőre kint volt a kirakatban.

– Egy nőstény tigrist szeretnénk – kértem.

– Egy hím zebrával – tette hozzá asszonykám.

A tulajdonos elámul: – De kérem szépen ezek nem ausztrál állatok, és a törvény nem engedélyezi a behozatalukat – dadogta.

– Apróságokról hallani sem akarok! A beszerzés a maga dolga.

Legnagyobb meglepetésünkre a tigrisbőr megérkezett egy hónapon belül. Fehér fogai csillogtak nagy bajusza alatt. A mancsa hatalmas körmökkel volt felszerelve. Zöld üveg szemei még a sötétben is világítottak.

A zebra követte. Bár neki nem volt feje, de szőrméye fekete-fehér csíkokkal, hosszú farkával pont olyan volt, mint amit mi akartunk.

Úgy határoztunk, hogy a biztonság kedvéért külön fognak lakni. A tigris az ebédlő-

ben, a zebra a vendégszobában fedte a padlót. Mondani sem kell, hogy kislányunk ellenezte az új rendszert. Később, amikor barátai beleszerettek állatkertünkbe, Ő is elfogadta a két vadállatot.

A környéken elterjedt a hír a vadállatokról, a tolvajok leírták házunkat, hiszen tigrissel verekedni nem volt kedve egy betörőnek sem.

Mindez egy szép (csúnya) napon, amikor házon kívül vacsoráztunk, megváltozott. Amikor hazaérteztünk rögtön feltűnt a két állat hiánya. Telefonáltam a rendőrségre. Két fiatal hekus, érkezett, hogy felvegye a jegyzőkönyvet.

– Itt az ebédlőben egy tigris, a hálósobában egy zebra tartózkodott. Mondanám, hogy a tigris felfalta a zebrát, de hát hol van akkor a tigris?

Az egyik rendőr jelezte bajtársának, hogy boldogul van dolguk, és menni akartak.

– Álljon meg a menet! – Megmutattam az ajtót, ahol valaki feltörte a zárat. Csóváló fejjel felírtak mindent, és magunkra hagytak, tigris és zebra nélkül. Másnap felhívtam a biztosítót. Megmondtam, ha nem jönnek haza az állatkáink, követelni fogjuk a biztosítást.

Egy hétre rá, felhívtak a közeli rendőrségtől, hogy fáradjunk be, mert megtalálták tigrisünket.

– És hol van a zebra? – kérdeztem.

Feleletet nem kaptam. Besétáltunk a rendőr-

ségre, valóban tigrisünk ott feküdt a földön. A sajtó, televízió munkatársai hatalmas fényképezőgépekkel felszerelve filmezték a bőrünket. Az egyik rendőrnő ráfeküdt, és úgy került az esti hírek első szakaszára.

Kérdésemre, hogyan találták meg tigrisünket, azt a választ kaptam, hogy ők nem kíváncsiak honnan szereztem a tigrisbőrt, én se legyek érdeklődő, hogyan nyomozták ki a rejtélyt.

A zebrát kifizette a biztosító vállalat. Tigrisünk felnevelte az unokákat, most pedig a dedunokák legszeretettebb állatkája.

Mi pedig öregsünk azzal a tudattal, hogy van legalább egy tigris a háznál.

SÁNDOR JUDIT: Szeretlek Fülöp!

Ez a dolog Fülöppel váratlanul jött, de oly mély benyomást tett rám, hogy megosztom az olvasó közönséggel, mert szeretném, ha mindenki velem örülne, egyben mások is megtalálhatnák az örömet, ha nem is Fülöppel (Fülöp foglalt!!!), de valaki mással, valahol máshol, valamikor máskor, mert mindenkire vár a boldogság kék madara. Valamikor, valahol.

Vannak az úgynevezett normális nevek, mint László, Sándor, Zoltán, Ferenc, Péter, vannak az elegáns nevek, mint Xavér, Xerxész, Eduárd, Olivér ... majd a romantikusan hangzók: Ákos, Csaba, Balázs, Milán, Bence, a beszélő nevek: Győző, Ivó, Viktor, nevek a Tanach-ból, mint Ádám, Dániel, Áron, Izsák, majd következnek a „kicsit” furcsa nevek, pl: Béla, Jenő, és ebbe a kategóriába tartozik például az, hogy „GÉZÁNÉÉÉ!!!”, a végén lévő „é” betűk különös éneklő hangszúllyal ejtve, az utolsó szemrehányón elnyújtva. Ilyen felkiáltásra a gépjárművezető oktatóm ragadtatta magát, amikor látta, hogy görcsösen szorongatom a kormánykereket, nem tudom merre van a bal és a jobb, az autó nyög és nyüszít, és már túl volt az összes többi szóba jöhető felkiáltáson, mert úgy látta, hogy oktatása nyomán nem fakad értelem, de ez egy

másik eset. Végül elérkezünk a nagyon furcsa nevekhez, mely kategóriába tartozik az Ubul, a Taksony, Hümér és a ... Fülöp.

A napokban történt velem, hogy át kellett jutnom az Ein Gedi Spa-ból az Ein Gedi kibucba. 3-4 kilométer. Gyalog egy óra. Nem nagy kunszt, el is szántam magam, mert az egészséges, az elszánás lelkileg, a gyaloglás testi-lelkileg, ám a bejárat előtt megláttam egy hófehér minibuszt, amint éppen indulásra készülődött:

– Shalom! Uláj efszár linszoá itchem ád hákibuc? – léptem oda a sofőrhez, egyik erre a célra tökéletesített mosolyommal, aminek az nem is tudott ellenállni, csak megkért, hogy várjam meg amíg mindenki fölszáll. Ezután értesítette az idegenvezetőt, hogy három percre új utas csatlakozik a csoporthoz, az idegenvezető nagyon örült, és amikor minden turista fölszállt, bement engem a mikrofonjába, angolul. Az utazók örömmel üdvözöltek, megálltam az ajtó mellett, minnek cihelődjek be, hisz mindjárt leszállok, ám a szemek felém fordultak és annyian invitáltak, hogy üljek le, hogy úgy éreztem ezzel tartozom nekik.

Jobbról és balról is egy-egy kedves távol-ke-

leti arc nézett rám fürkészve, két meghatározhatatlan korú hölgy.

– Are you from China? (Kínából érkeztek?) – kezdeményeztem a beszélgetést.

– No, – felelte a hölgy minden sértődés nélkül – We are from Phillippins.

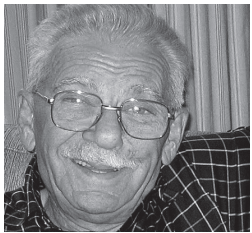
– Ah, a messzi Fülöp Szigetéről! – gondoltam, és lelkesen hozzátettem: – this is wonderful place (csodálatos hely) – és mosolyogtam, szívből, filippinül. – And you? Born here in Israel? (És Ön, ön itt született?) – kérdezett vissza a hölgy.

– No, I was born in Budapest!

Kijelentésem drámai sikert aratott. Szájra járt a buszban a hír, hogy a „hölgy” (én) Budapestről jött, de itt él ebben a gyönyörű országban, és a Spa-ban dolgozik. A három perces út alatt szoros barátságba kerültem a körülbelül harminc filippinnel, mindenfelől vidám, biztató tekintetek sugároztak felém, tudtam, hogy velük megyek arra a csodálatos szigetre, melynek lakóiból így árad a boldogság. Leszálltam a kibucnál mégis, nevetve integettünk egymásnak, és ekkor történt, hogy beleszerettem Fülöpbe.

Vajon mit fog szólni ehhez Jenő, ha megtudja?

ALEX SCHLESINGER: Egy arckép a múltból

Az emberi bátorság tulajdonságával kevesen vannak az életre bocsájtva. De azok a kiváltságosok akik igen, mindenképpen kiérdemlik az elismerést még a bátrak részéről is. A sunyi, fal-mellett araszoló gyávák közül, az ilyen ember százasorosan kitűnik. Ilyen különleges emberi lény volt Carl Lutz, a svájci állam képviselője, aki 1942-ben megérkezve Magyarországra talán még maga sem tudta, hogy a gondviselés milyen küldetésre szemelte ki. Nem tudhatta, hogy hamarosan eljön a vézskorszak, és eljönnek azok a napok, amelyekben Ő lesz az, aki emlékezetesen beleszól a történelem alakulásába. Aki találkozott vele, mindössze egy elegáns, karcsú, magas, szürke öltönybe öltözött középkorú, szemüveges, tisztviselőt, esetleg főiskolai tanárt sejtethetett benne. Senki sem gondolhatta, hogy ez az ember, hallatlan bátor kiállásával a sors, az időszak, és az ordas politika üldözöttjeinek tízezreit fogja kimenteni a náci fenevad torkából.

Carl Lutz 1895 március 30-án született egy alig kétezres lélekszámú hegyi faluban, a német Appenzell kanton délkeleti részén, Walzenhauseban, a Bódeni-tó közelében, az osztrák határ szomszédságában. A falu lakói egyszerű földművesek, szarvasmarha tenyésztők voltak, független csoportosulásba tömörülve, tiszta puritán egyszerűségben, ahol inkább egy tehénpásztor megszületése lett volna várható, mint egy életmentő diplomatáé. Carl, a Lutz család kilencedik gyermeke volt. Apja márvány kitermeléssel foglalkozott, anyja vasárnaponként a falu metodista kápolnájában vallási lelkéket adott. 1909-ban Carl édesapját elvitte az akkor Európában elterjedt tuberkulózis. Carl még befejezte az iskoláját, utána nem nagy kedvvel ugyan, de kereskedő inasnak állt. 1913-ban azonban elhatározta, hogy emigrál az USA-ba. Megérkezve az Új Világba, szembe kellett néznie a pénztelen, szakmai képzettség nélküli emigránsok kiábrándító sorsával. El kellett fogadnia egy egyszerű irodai állást egy gyárban. Közben megkezdődött a katonai sorozás, mivel kitört az első világháború, amelyben nem kívánt részt venni, pacifista felfogása miatt. Egyik államból a másikba költözött, hogy elkerülje a behívót.

Lutzra, aki közben latint és teológiát tanult, felfigyelt a svájci követség és állást ajánlott neki Washingtonban, és ezzel el kezdődött az egész életét betöltő diplomáciai szolgálat, szülőhazája képviselésében. A 25 éves Lutz hamar megszerette az amerikai fővárost, lüktető politikai erejével, diplomáciai légkörével. Felettse, Marc Peter követ biztatására beiratkozott a George Washington Egyetemre, amely elismerten a diplomáciai karrier kezdeti bázisa volt akkoriban. 1926-ban már első titkár Svájc philadelphiai követségén, utána a St. Louisban működő követségen dolgozott 1934-ig. Ezután kapta Carl Lutz az első konzuli beosztását, mégpedig a Brit mandátum területén, Palesztinában, Jaffa városában. Amikor 1939-ben kitört a második világháború, Németország Svájcot kérte fel diplomáciai érdekei képviselésére. Ennek értelmében Lutz felelősége lett 2500 Palesztinában rekedt német állampolgár, és közöttük számos

diplomata sorsa, hozzávetőlegesen akkori 25 millió fontsterling értékű személyi vagyonnal együtt. Lutz, és egyetlen akkori aszisztense, a felesége Trudi, együttes munkával hajtották végre ezt a komplikált repatríciót, mégpedig olyan sikerrel, amelyre a német külügyminisztérium gratulációja volt a válasz. Az így nyert jóviszony később sokat segített Lutznak a budapesti életmentés folyamán. 1942-ben érkezett Carl Lutz Budapestre. Mint később nyilvánvaló lett, kapcsolatokat tartott fenn a Jewish Agency of Palestine (Palesztinai Zsidó Ügynökség) szervezettel, amely feltehetően fedőneve volt a későbbi Szochnutnak.

A háborúban megszakadt diplomáciai kapcsolatok miatt a svájci követség kezébe került Anglia, Amerika, és még 12 állam ügyeinek intézése is. Lutznak ekkor sikerült az elsőszámú mentési lépés megszervezése, és végrehajtása.

Ez 10 ezer zsidó gyerek részére kiadott svájci átutazó vízum, és Palesztinába való beutazás diplomáciai, és technikai megszervezéséből állt, természetesen a brit kormány hozzájárulásával. 1944 március 18-án, a német megszállást követően azonban a „játékszabályok”, alaposan megváltoztak. Eichmann és a hírhedt Sonderinsatzkommando megérkezésével, és ezt követően az új zsidóellenes törvények létrehozásával. Ez arra készítette a konzult, hogy taktikát váltson, és minden elképzelhető legális és kevésbé legális eszközt vegyen igénybe életmentés céljából. Feltehetően a kedvezőtlen hadszíntéri állapotok tették könnyebbé a tárgyalást a svájci ügyvivő részére a Sztójay kormányral, de még Eichmannal is. Valószínűleg ezért sikerült beleegyezést szerezni 8 ezer Schutzpass (menlevél, védlevél) kiállítására. Ennek engedélyezését Lutz arra használta fel, hogy, nem egészen legálisan, a 8 ezer személy helyett 8 ezer család jutott védlevélhez.

A menlevéllel és érvényes palesztinai bevándorló vízummal rendelkezők az utazás megkezdéséig svájci védettség alatt álltak. 1944.

július közepén, Raul Wallenberg, a svéd állam képviselője, Budapestre érkezése után azonnal felvette a kapcsolatot Lutzal, aki tájékoztatta a zsidó életmentés helyzetéről. Ekkor született meg a védett házak gondolata, amelynek megvalósítására sürgösen sor is került. A házak bejáratai fölött különböző semleges államok zászlói lengtek, a kapun hivatalos, konzuli pecsétes levél jelezte, hogy az ott lakók egy semleges állam védelmét élvezik. Lutz az akcióba Wallenberg kivül további diplomatákat is bevont. Angelo Rotta Pápai Nuncius, Angel Sanz Briz, spanyol miniszter, Giorgio Perlasca, olasz kereskedő, a spanyol konzulátus titkára, Friedrich Born, a Nemzetközi Vöröskereszt Svájcot képviselő diplomatája szintén részt vettek a mentésben. A Budapesti Gettó felállításával egy időben, a főváros területén Svájc 7800, Svédország 4500, Vatikán, 2500, Portugália, 698, Spanyolország, 100, védett házat hozott létre, ahol zsidók ezrei találtak menedéket.

A vidéki gettók felszámolásáról, vagyis a zsidók deportálásáról, nem szűrődött hír Budapestre, vagy legalábbis nem a polgárság fülébe. Carl Lutz a pesti zsidók mentésére összpontosította energiáját, bátorságát, szervező készségét. Talán akkor ő sem tudta, hogy mennyire kockázatos a tevékenysége. Nemsokkal Szálasi hatalomátvétele után november közepén Edmund Veessenmayer, Németország teljhatalmú megbízottja leiratot küldött Berlinbe Hitler kezéhez, amelyben vázolja Carl Lutz sikeres mentési tevékenységét, amit a „Zsidó végső megoldás „szabotázsának” nevez, és engedélyt kér a svájci alkonzul elpusztítására. Berlinből Veessenmayer részére nem jött válasz. Lutz a védett házakon kívül, 76 svájci konzuláris diplomáciai védettséggű házat is létesített, szétszórva egész Budapest területén, ahova sem magyar, sem német katona, de akár a karhatalom sem léphetett be. A védlevél gyártás átlépett minden mennyiségi határt és a pesti cionista ifjúság Shomér Hacair, Hanoár Hacioni s még egyebek segítségével a Carl Lutz aláírással ellátott védlevelek eljutottak mindenhol, ahol menteni kellett. Nem az engedélyezett nyolcezer, hanem a háromszorososa, vagy talán négyszerese is.

Ekkor már több mint háromezren szorongtak a bujkálók az „Üvegházban”, a Vadász utca 29-ben, amely a törékeny jellegű neve ellenére biztos védelmet nyújtott a felszabadulásig. Ez a ház volt az, ahol az utcán hatalmas tömegek szorongtak a véz napjaiban az életmentő Schutzpassért, és ez volt az elhagyott amerikai nagykövetség Szabadság téri épülete mellett, Carl Lutz második főhadiszállása. Neje, Trudi felmérhetetlen segítséget jelentett azon végzetes időszakban, amikor senki élete sem volt biztonságban.

Néhányan megemlékeztek Lutz személyes bátorságáról. Egy napon a Dunaparton, ahol nyilasok sortüzet adtak le egy csoportra, Carl Lutz beugrott a folyóba, hogy kimentsen egy vérző zsidó asszonyt. Miután a partra húzta a szerencsétlen nőt, odaszólt a vezénylő tisznek: – Ez a sebesült asszony külföldi állampolgár, a svájci konzulátus védelme alatt van.

Folytatás a 18. oldalon

RÓNA ÉVA SIKERES ELŐADÁSA PETACH TIKVÁN

A Petach Tikva-i Magyarul Beszélők Klubjának rendszeres műsoros délutánjára megváltozott időpontban (vasárnap délután 4 órától 6 óráig), valamint másik teremben (az előbbi teremmel azonos épületben, azonos emeleten) került sor. A változást a Hisztadrut vezetősége javasolta. Appel Duci, a klub vezetője üdvözölte az egybegyűlteket, köszönetet mondott a klub átköltöztetésében segítséget nyújtó Márk Piroskának, Jicchák Kohénnek és mindazoknak, akik hozzájárultak a klub zökkenőmentes aktivitásához.

A műsor kezdetén Appel Duci aktuális elbeszéléseket, költeményeket olvasott fel Tu Bisvát, a fák újjászületésének ünnepével kapcsolatban. Végül nem hiányzott felolvasásából a szokásos, jó hangulatot teremtő humoros összeállítás sem. A műkedvelő csoportot ezúttal Jaffa Kármelli képviselte, saját szerzeményű, szép költeményeinek tolmácsolásával.

Szünet után Róna Éva, újságíró, előadása következett, TUDNIVALÓK A KABBALÁRÓL címmel. Az előadó további sikereket kívánt a klub működésében, majd közölte, hogy az előadásában olyasmiről lesz szó, amelynek megfelelő értelmezését kevesen ismerik. Kezdetben a 2006-ban elhunyt, századik életévét meghaladó, Jicchák Kaduri rabbira emlékeztetett. A 20. század utolsó jelentős kabbalista rabbijára, akinek csodaamulettjeit ereklyeként őrzik a hívei. Madonna, a világhírű amerikai művésznő, azért látogatott Izraelbe, hogy személyesen találkozhasson Kaduri rabbival, a nagy kabbalistával, akinek elméletével a saját kabbalista felfogását óhajtotta gazdagítani. Kaduri temetésén csaknem 200.000 ember gyűlt össze Jeruzsálemben - mondta az előadó. Feljegyzések szerint, Franciaországból 14 repülőgép hozta a temetésre érkezőket.

Kaduri életével kapcsolatban megemlítette, hogy a rabbi a „gyakorlati kabbalizmust alkalmazta, melynek célja a természetes, illetve a természetfölötti világ tanulmányozása. Civilben egyszerű könyvkötésként tevékenykedett. Rabbiként, a kabbalista elméletnek szentelve életét, rendkívüli hatással volt az emberek cselekedeteire. Egy anekdota szerint, 1998-ban, Száddám Huszein iraki diktátor, a következő szavakkal átkozta Izrael népét: „Félelem és átok szálljon rájuk!”, Kaduri rabbi a saját átkával válaszolt a diktátornak. Száddám átka semmivé vált, Kadu-

ri átka beteljesedett...Az előadás kitért továbbá a hasszidizmusról, a zsidó misztikáról szóló megannyi tudnivalóra. - Csak az értheti meg mindezeket - idézte Róna Éva, - aki már látta a szombati gyertyák fényét, aki ismeri a zsinagógák csendes, tompított varázsát.”

A Kabbalát két részre osztják - mondta -, elméleti és praktikus kabbalára. Az elméleti arról szól, amit a kabbalisták látnak, a praktikus arról, amit a kabbalisták tesznek. Meseszerű történetek példázják a hasszidista mondanakörbe tartozó felfogásokat. Az előadás felidézett néhány történetet. Az egyik így szólt:

„A hasszid kisfia azzal fordult apjához, hogy nagyon éhes. Az apa ránézett gyermekére, s azt válaszolta:

- Ez nem lehet, fiacskám, mert ha éhes lennél, akkor tudnék neked enni adni.

A kisfiú szomorúan indult az ajtó felé, amikor az apa egy fényes krajcárt pillantott meg az asztal végén.

- Megállj, fiacskám - szólt -, mégis éhes lehetsz, hiszen van még egy krajcárunk...

Az előadó arról is beszámolt, hogy a kabbalisták másképpen gondolkoznak, mint az átlagemberek. Más világot ismertek meg a Szentírásán keresztül, másképpen viszonyulnak az emberekhez. Állításuk szerint, bepillantottak a Teremtés titkaiba, közelebb jutottak a Mindenséghez. Azt is állítják, hogy jobban áthatja őket az Istentől sugárzó erő, a felső régiók levegője. A kabbalisták az értelem mögött rejtett értelmet keresnek, ilyen szemmel nézik a világot. A fű mögött a földet, a föld mögött a követ, a kő mögött a vizet keresik. A fakéreg mögött a törzsét látják, a bőr alatt az izmokat, az izmok alatt a csontokat. A kabbalisták számára a materialista világ végállomás, csak köntös, ami olyasmit takar, ami a látottaknál, tapinthatóknál szentebb.

A következőkben Róna Éva elmondta a második mesét. Egyszerű falusi zsidóról szólt, aki a közeli faluba igyekezett. Útközben beesteledett. A férfi ijedten döbbsent rá, hogy nem tudja elmondani az Esti imát, amit mindig az imakönyvből olvasott fel. Kétségbeesésében a héber ábc huszonnégy betűjét sorolta el. Gondolta, a Jó Isten számára ez is tiszta és szent imádság. A 22 héber betű Mózes 5. könyvét, Isten szavát alakítja. A vallásos zsidó ember a világ építőkövének tekinti. A kabbalisták számos történettel

igazolják, hogy a héber ábc szavai élnek, alakulnak és hatnak. Úgyszintén állítják, hogy az értelem választhat a jó és a rossz között. Aki nem él a helyes választás lehetőségével, bűnbe esik, amiért majd felelnie kell. Akinek a természetében van a jóság iránti vágy, legyőzheti az eléje tornyosuló akadályokat. A lélek erkölcsi tökélyre tehet szert, ha képes megtisztulni a bűnbeesés csábításától.

Pontokba foglalva a kabbalisták életmódját, először a zsidó vallás törvényeinek szigorú betartását említhetjük - szögezte le az előadó, - továbbá a mérsékletességet az evésben, ivásban. Csak szombaton és ünnepnapokon esznek élvezetből. Gyakran böjtölnek, hogy bizonyítsák hatalmukat az ételek csábítása felett. Szerintük a böjtölő ember lelkét jámborság tölti el.

A Kabbala nem kíván a férfiaktól cölibátust (papi nőtlenséget), ragaszkodik a házasság tiszteletben tartásához. A fiatal emberek 18 éves koruktól léphetnek be a házasság kötelékébe, melynek célja gyermekek születése.

A harmadik kabbalista mesét tanulságként említette az előadó. Így szólt:

Egy szegény fiatalember házasodni akart. Elment a rabbihoz tanácsot kérni. A rabbi azt mondta: várjon, amíg olyan lányt talál, aki 200 arany dínár hozományt hoz magával, mert ezt jelölte ki számára az ég. Valóban sok házassági ajánlatot kapott az ifjú, míg egyik nap megismerkedett azzal a lánnyal, aki 200 arany dínárral rendelkezett. Megtörtént a házasságkötés. Félév múlva a feleség meghalt. Amikor a férfi elpanaszolta bánatát a rabbinak, a következő magyarázatot kapta: „Ne bánkódj, ennek így kellett történnie. A feleséged első földi életében becsutelen férfi volt, aki szülei üzleti összeköttetésben állt. 200 arany dínárral károsította meg őket, ezért maradtál szegény. Most visszafizette a pénzt neked!”

A Kabbalához fűződő gondolkodás, életgyakorlat alapelveiről még sok érdekes tudnivalót göngyöltett fel Róna Éva előadása. A témához hozzászóltak, véleményüket nyilvánították: Márk Piroska, Saked Róza, Jicchák Kohén, Baum Ella, Geller Hava, Klein Rivka, Bartha László, Jaffa Kármelli.

Az előadást, valamint a hozzászólásokat zárószavában méltatta Appel Duci, a klub vezetője.

munkatársunktól

Folytatás a 17. oldalról

Ezzel elindult a kocsihoz, beültette a sebészt és elhajtott. A manapság róla elnevezett rakparton, akkor meglepődve, szótlánul bámult a nyilas banda, de utánna lőni egyik sem mert. A hozzávetőlegesen 200.000-es pesti zsidóságának közel egyharmada, cirka 62 ezer ember köszönheti megmenekülését részben vagy teljesében a volt budapesti svájci alkonzulnak. Ő volt az első, de talán az egyetlen hazájából, akinek a neve ott ékesedik a Jad Vasem falán 1965 óta, a „VILÁG IGAZAI között. 1963-ban utcát neveztek el Carl Lutzról Izraelben Haifán, a Német Federációs Köztársaság magas érdemrenddel tüntette ki. A volt Budapesti Gettó egyik néhai bejárata előtt pedig szobor alakban emléknék meg róla. Az Egyesült Államokban 2014-ben a Washington Egyetem kitüntetéssel adózott

a néhai Carl Lutz emlékének. Kétségkívül Carl Lutz megérdemelten elismert embermentő, és mégis keserves csalódások vártak rá 1945-ben, amikor a Budapestre érkező Szovjet parancsnokság hamarosan kitérte Magyarországról. Igaz, hogy talán éppen ezzel kerülte el Wallenberg és két társának sorsát.

Hazaérkezése után, 1945 májusában a svájci kormány hatásköri túllépésért tett neki szemrehányást. További következmény nem lett, de Lutz kiábrándultan vette tudomásul, hogy Svájc nem értékeli emberi tettét. Rehabilitációjára csak 1958-ban került sor, és három év múlva főkonzullá nevezték ki.

Közben elvált Truditól, majd később újra nősült és elvette a magyar születésű Magdát, akit Budapesten ismert meg Ágnes nevű kislányával együtt, a vészkorszak idején.

Néhány éve arcképét ábrázoló emléktáblát

avattak a Tánacsics Mihály utca 1. számú ház falán, amely a konzul rezidenciája volt a háború alatt. Nevelt Lánya Ágnes Hirschi, felidézte az ostrom időszakát amit hat évesen élt át, amikor is negyven üldözött bújt meg a ház pincéjében várva a felszabadítókat.

Az Üvegházban a Carl Lutz alapítvány emlékszobája ma nyitva áll, és emlékeztetve mutatja be hogyan menekült meg ott több ezer ember, bátorsággal, leleményességgel, kitervezett és végrehajtott irányításban. Mindez Lutz érdeme volt.

Most 70 év távlatából, ugyanez az arckép néz rám és mindnyájunkra túlélőkre, a túlélők lezármaszítottaira, s mind a 62 ezer pesti menekült gyermekeire, unokáira, dédunokáira. Én pedig a nevükben mély tisztelettel, hálás köszönettel hajtom fejem az arcképe előtt.

Alex Schlesinger

MISPÁTIM -TÖRVÉNYEK

A tórai szövegekhez fűzött kommentárok fő célja, hogy a bonyolult fogalmazást egyszerűsítse, az összefüggéseket felfedje, az utalásokat egyértelművé tegye, a titkokról lerántsa a leplet. Általában.

Mert néha előfordul, hogy mestereink azzal a nehezen megvalósítható elképzeléssel ültek íróasztalukhoz, hogy világossá tegyék a nyájas olvasóval: a látszólag teljesen érthető gondolat valójában teljesen más jelentéssel bír, mint addig naivan képzelte. Ezen törekvésükre láthatunk szép példát a hetiszakaszban, ahol a következő barátságosan előírásba ütközünk:

„Ha azonban veszedelem lesz, akkor adj lelked lélekért. Szemet szemért, fogat fogért, kezét kéztől, lábat lábért. Égetést égetésért, sebet sebért, kékfoltot kékfoltért.” (21:23-25).

Úgy tűnik, minden világos: az embertársán sebet ejtő vétkest, tettével megegyező módon kell büntetni. A Tóra több helyen is foglalkozik a problémával: „És ha valaki sérülést ejt ember-társán, amint ő tett, úgy tegyenek vele” (3Mózes 24:19), illetve „Ne fogadjatok el váltságdíjat a gyilkos lelkéért, aki halálraítélt, hanem ölessék meg” (4Mózes 35:31).

Az utóbbi kapaszkodót nyújtott azoknak, akik igyekeztek nem szó szerint értelmezni az előírást. Álláspontjuk kialakításakor arra helyezték a hangsúlyt, hogy csak szándékos gyilkosság esetén nem lehet váltságdíj fizetésével rendezni az ügyet, minden más testi sértés esetén igen.

Mestereink közül nem kevesen, furcsa módon a Rámbám is közéjük tartozott, a pászuk brutális változatát preferálták, de már a Talmudban is tetten érhető, hogy sokan visolyogtak a bűnös megkínzásának lehetőségétől. A teljesség igénye nélkül: egyesek úgy érvelnek, hogy ha történetesen a sérülést elszenvedőnek nagy szeme volt, míg a bűnösnek kicsi, akkor nem teljesíthető a szemet szemért utasítás, mások szerint kivert foggal, törött kézzel, vagy lábbal revansot lehet venni, de képes-e a megvakított sértett vakítani? Teljes egyetértésben a pénzbüntetés (mámon) mellett érveltek.

Volt olyan, aki szerint a „kezet kéztől” mondatrész valójában a „kézből kézbe” jelentést fedi, és mi vándorol kézből kézbe? Hát persze, a pénz. A vilnai gáon is ezzel szimpatizált, nem véletlenül volt minden idők egyik legokosabb rabbija, nem elégedett meg a már széles körben ismert

talmudi magyarázatokkal, hanem töprengeni kezdett, hogy mi újat tud mondani.

Természetesen tudott. Megértéséhez álljon itt a „szemet szemért” rész héber változata: Az ájin kifejezés szemet jelent, azonban a táchát szó több jelentése ismert. Történetesen úgy is fordítható: alatt. Ettől még nem lettünk okosabbak, a „szem alatt szem” fogalmazás tüzetes elemzése után esetleg arra juthatunk, hogy a felebarátja szeme világát kioltó a szeme alatti rész, vagyis orra csonkításával kell emlékeztetni cselekedetének helytelen jellegére, de ez nem hangzik igazán meggyőzően. A gáon az ájin szó betűinek közvetlen szomszédaiban látta a kiutat. Az (ájin) után a (fé), a (jud) után a (káf), a (nun) után a (számech) jön az álefbétben. Megfelelő sorrendben összeolvasva a (keszef), ezüst/pénz kifejezést kapjuk, megvan a megoldás! Készséggel elismerem, hogy kissé erőltetett, de a szándék nemes volta megkérdőjelezhetetlen. Tanulság? Néha nagy kihívás a Tóra emberbarát olvasatának megeléje, azonban tudnunk kell, hogy annak keresése nem lehetőség, hanem kötelesség mindannyiunknak. Sábát sálom!

Darvas István rabbi

HALMOS SÁNDOR:

A régmúlt emléke, a jövő nevelője

Nehezen kezdtem az íráshoz, mert még nem írtam egykori iskolámról a budapesti Rabbiképző Egyetemről. De amikor néhai rektorom, tanárom Dr. Schweitzer József országos főrabbi örökre eltávozott, úgy döntöttem már csak az ő áldott emlékének is tartozom azzal, hogy írok erről a nagyszerű intézményről, melyet ez a kiváló férfiú, aki mindig a közösségért dolgozott, 1985-1997 között vezetett.

A rabbiképző 1877-ben nyílt meg a tudás iránt érdeklődő és hagyományokat őrző ifjúság előtt Európában egyedülként, máig fennmaradt. Ma már nincs senki, aki a kezdetnek tanúja volt, aki az intézet hatalmas ecetfáját csemetekorában láthatta. A fát, amelyet a Rabbiképző első diákjai oly sokszor megcsodáltak, néhány héttel a magyar zsidóságra zúdult katasztrófa előtt kidöntötte a vihar. A neveltek nesztorát, Dr. Fischer Gyulát, aki még ott állott az alappillérek lerakásánál, a sors megkímélte a tragikus összeomlás megélésétől.

A rabbikar tagjai már a második és harmadik nemzedék képviselői lettek. Az idők távlatában megtisztult ítéllettel és tiszteletadással kell fordulnunk azok felé, akik dicsőséget és hírnevet szereztek a tanháznak szerte a világon. A nagy ősök tisztelete kötelez bennünket arra, hogy megálljunk előttük és a megépülő Sorsok házában külön terem emlékeztessen reájuk. Maradandó alkotásokkal kell bővíteni azokat az értékeket, amellyel a Rabbiképző gyarapította és gazdagította az egyetemes zsidóság kincsesházát. Ha azt akarjuk, ami méltó

a régiekhez, nehéz helyzet előtt állunk.

A rabbiképző első feladata volt korszerűen képzett zsidó papokat, hittanárokat nevelni. Ennek a mai napig becsületesen eleget tesz, bár a probléma nagyon bonyolult. A kelki vezetők alig áthágható akadályokkal küzdenek, amikor vissza akarják vezetni a régi útra azon közösségeket, amelyek részesei voltak a közös tragédiának, s oly lelki szörnyűségeket őriznek lelkükben, amelyet még önmaguk számára sem tisztáztak. Egybe szoktatni az összetartozókat, kibékíteni a külvilággal a meghasonulással viaskodókat, prófétai feladat. Széttűllött a nyáj, mert pásztoraik elpusztultak. Az első törekvés az volt, hogy azon közösségek, amelyek rabbik nélkül maradtak megfelelő szellemi irányítókat kapjanak.

A rabbi évezredes hagyomány alapján a zsidó tudomány letéteményese volt, s ezt a holokauszt után fokozott mértékben érezték át. A pesti szeminárium hosszú évtizedeken keresztül világviszonylatban vezető volt, amelynek professzorai tudományos alkotásai a legmegbecsültebbek közé tartoztak. Ezt a szerepet a mai tanári kar is folytatja a lehetőségekhez mérten. A holokauszt után látott napvilágot két emlékkönyv, amely a judaisztikai és orientalisztikai tudomány legjelesebb zsidó és nem zsidó képviselőinek publikációit tartalmazza. A Guttmann Mihály emlékkönyvet a Löw Immanuel emlékkönyv követte. S készült Goldziher Ignác emlékmunka s a tanári kar tervezte a fővárosban őrzött geni-

za szövegek feldolgozását. És a budapesti és boroszlói rabbiképzők kézirat-katalógusának közreadását.

A Rabbiképző ezen túl összekötő kapocs volt a magyar és egyetemes zsidóság között, s ezért külföldön is komoly tényezőként tartották számon. Azt is meg kell említeni, hogy Nagy-Britannia egyetlen rabbiképzőjének élére Pest egyik neveltjét hívták meg, és a Jeruzsálemi Héber Egyetem az egyik legjelentősebb tantárgyának oktatója a magyar szeminárium egyik szaktanára lett.

Sajnos még ma sincs a különböző rabbiképzők között diákcseré, s nincs törekvés a különböző zsidó teológiák összehangolására, bár ezt a boroszlói rabbiképző 75. évfordulóján kezdeményezték. Többet kellene foglalkozni a zsidó tanító, hittanár és héber nyelvtanárképzéssel, mely érdekében Pest már az első lépéseket megkezdte. Meg kellene vitatnia a vallási élet gyakorlatával kapcsolatban azon új problémákat, amelyek aktuálisak.

Nemzetközi kulturális együttműködésre lenne szükség. Ezt elsősorban az előadók kicserélésével, s egy országban bevált módszer átültetésével, továbbá egyes alkotások több nyelvre való lefordításával lehetne elérni. Üdvös lenne a zsidó sajtó és hírszolgálati szervek munkájának egybehangolása, és a zsidó ifjúság együttműködésének hathatósabbá tétele, különösen Izrael kulturális szervezeteivel kapcsolatban.

Folytatás következik

Helyes megfejtést küldtek be:

Binder Vera - Ashdod
 Ezri Edith és Pista
 Farkas Ferenc - Netanja
 Friedmann Idus - Kirját Bialik
 Friedman Richárd - Bat-Jam
 Hár Koháv Lili - Ramat-Gan
 Horovitz Imre - Karmiel
 Kocsis Mária - Jeruzsálem
 Kreisler Gábor - Debrecen
 Musat Etel - Haifa
 Navon Sarah és Shmuel - Árád
 Sárga Olga - Hod HaSharon
 Zer Veronika és Györgyi - Jeruzsálem

Kérjük megfejtéseiket postán az Új Kelet, 49472 Petah-Tikva, Rehov Ahad Haam 11. címre küldjék el.

Faxon a 077/7282750-es számon várjuk a jó megoldást.

Email címünk:

ujkelet@gmail.com

Múlt heti rejtvényünk helyes megfejtése:

Nem cserélhetnénk egy másikra? Szerintünk elromlott.

Kérdések:

1. A Dafna kibuc vendéglátásáról és avokádó-ültetvényéről is nevezetes. Mikor alapították a Kirját Smonától hét kilométerre fekvő települést?
2. Abraham Zvi Idelsohn 1907-től tevékenykedett Jeruzsálemben mint kántor és népzene kutató. Mikor jelent meg az izraeli zenei kutatásainak alapján született könyve?
3. Janovics Jenő színész, rendező, filmrendező Kolozsváron alapított filmstúdiót. Milyen nagyszerű alkotásokkal írta be nevét a kezdetén tartó mozgófilm történetbe?
4. Számos izraeli szobrász érdemelt ki nemzetközi hírnevet, köztük Igael Tumarkin, akinek több mint száz köztéri alkotása található szerte az országban. Melyek legismertebb szobrai?
5. A tavasz köszöntése a zenében is hagyományt teremtett. A Carmina Burana c. zene mű melyik része szól a tavaszról?
6. Mexikóban épül a világ legnagyobb repülőtere. Hány utas befogadására tervezték az Észak- és Dél-Amerika közötti átszállásra is alkalmas repteret?
7. Mi volt Puskás Tivadar, a telefonhírmondó feltalálójának eredeti foglalkozása?
8. Melyik kaliforniai várost emlegetik a világ szórakoztató központjaként?
9. A Kinoa népszerű Izraelben az egészséges táplálkozást előnyben részesítők körében.

TÖRÖK FOTISZT KÖRUTAZÁS	ÜZEMBEN KÉSZÍTŐ NUMERO (RÓV.)	HOLLÓ-TOLLAK!	EGYFAJTA BIKAVÉRI KÉRDŐ-SZÓCSKA	KÉTSÉGBE ...; VITAT ... DÖNT; ELPUSZTÍT	GÖRÖG SZÍNESZŰ (IRENE)	PREDIKÁ-TUM	FILMREN-DEZŐ (GYULA)
A POÉN 1. RÉSZÉ							N
IDE-ODA SZÖKKEN			KITERJEDT SIKSÁG			KERESZTÜL	
JOHN ROSS NÉVJELE			VÁRÉPÍTŐ RÁGCSALÓ			UTAT VESZÍTVE ODAKERÜL	
	TORMA-LEVELEK! MAGASBÓL ZUHANÁS		AZ EGYIK NEM DOWNEY RÉSZEI		ELVERI RAJTA A ...; SZÓLÁS		
		KETTŐ (ANG.) A POÉN 4. RÉSZÉ		... PITT; SZÍNESZ	KÉT PERCI		MEZ KOZEPEI BOKROS RÉSZI
... STEP-TÁNCLEPÉS A POÉN 3. RÉSZÉ				JAPÁN AUTÓJEL			H
OPERA-ÉNEKESNŐ (SYLVIA)	KÉT BÜFEÁRU! A POÉN 2. RÉSZÉ				OLASZ HÁRMAS FOLYÓÉV (RÓV.)		AZ IDŐ JELE USA-TAGÁLLAM
KILO- DON QUIJOTE ... MANCHA	SZEKUN-DUM MŰSORT SZÓR				FONTOS FEM		
					FOGADÁ-SÁRA		
					EGY FŐ KAPJA		
... PIERO; OLASZ FOCISTA							
					FOGGAL ÓRLÓ	SZINTÉN NE GÚLA BELSEJEI	
OROSZ FERFINÉV		ELME	HIVATAL-NOK VOLT	RÉGI, PATINÁS	AJAKPI-ROSÍTÓ		
TELCS ...; SZOBRÁSZ		IDŐSZÁMI-TÁS SZE-RINT (RÓV.)	MOCSÁRI VADÁSZ		IZABELLA BECÉZVE		
A KÉN VEGYJELE GENETIKAI EGYSÉG	LÉLEGZÉS	M					O
					ÜREG VÉGEI	A TÁVOLI DOLOG	
		TÉLI JARMÚ SERKENTŐ			KOMOR, MÉRGES	HAVON SIKLIK	ONTANI KEZDI! TINTA-PACAI
MEGTA-LÁLTAMI			EGYKORI SZÍNESZŰ (JUCI) ZUHANY				
FELKIÁLTÓ SZÓ		ESZKÁBÁL TEREM OLDALAI!			FIGYEL-MEZTET		
				TÉLI ALMA RÉVBEN VANI	NINCS NÉV (RÓV.)		
UDVARIAS-SÁGI JELZÉS	S						
				HOLLAND AUTÓJEL			

TANÁR ÚR KÉREM

Miért érdemes fogyasztani az inkák földjéről származó termést?

Válaszok:

1. A Dafna kibucot 1939-ban alapították. Az első Hula-völgyi toronnyal és kerítéssel védett település jelentős szerepet játszott az 1948-as honvédő háborúban, mint Izrael egyik határtelepülése. Napjainkban a kibuc vendégházzal, kempinggel, és friss halételeket kínáló éttermével csalogatja látogatóit.
2. Különböző népcsoportok vallási zenehagyományának feltérképezésével az egykori jeruzsálemi szentélybeli zenéhez igyekezett közelebb kerülni. 1914-ben jelent meg Izrael dallamai című gyűjteménye.
3. A Janovics Jenő első filmalkotását, Sárga csikó címmel mutatták be 1914-ben. Még ebben az évben megapította önálló filmstúdióját Kertész Mihály rendezővel. Az új filmgyár két első filmje a Bánk bán és A tolonc című színjáték filmváltozata volt.
4. A formák és szimbólumok hatásos játéka jellemző Jigal Tumarkin művészetére. Legismertebb alkotásai a Peace Memorial, Hebron Road, Jerusalem, Holokauszt Emlékmű, Rabin Square, Tel Aviv, Kepler Emlékmű, Tel Aviv University, Robert Capa Emlékmű, Pozob-

lanco, Spanyolország, 1989, La Liberte, Bordeaux, Franciaország, Bertolt Brecht, Berlin Museum Garden 1991, Three Faiths, Mount Scopus, Jeruzsálem, és Szobrok - Abu Nabut Garden, Jaffa.

5. A Carmina Burana Carl Orff műve, alcíme Profán dalok énekesekre és zenekarra. A legtöbbször oratóriumszerűen előadott latin nyelvű mű első része a tavaszról szól.
6. Mexikóváros új repterét évi 120 millió utas kiszolgálására tervezték. Az építmény egyetlen óriási terminállal és hat kifutópályával fog üzemelni. A tervek szerint a reptér a 2020-as évektől üzemel majd és átveszi a mostani légikikötő, a Benito Juarez nemzetközi reptér szerepét.
7. Puskás Tivadar az angol vasúti társaság helyi képviselőjének főmérnökeként dolgozott Erdélyben. 1873-tól az Amerikai Egyesült Államokban próbált szerencsét, majd visszatért Európába. 1879-ben hazatért, és öccsével, Puskás Ferencsel 1881-ben megkezdte a telefonközpontok felépítését.
8. Las Vegast, mely az úrból nézve a Föld legfényesebb területe, mert a város mindig ki van világítva. A város éghajlata kedvező, szinte egész évben süt a nap, a nyár hosszú és forró, a tél enyhe lefolyású.
9. A Kinoa aminosavban gazdag, magas a fehérje, a rost, foszfor, vas és magnézium tartalma. Fontos még, hogy a Kinoa nem tartalmaz glutént.

FINOM BROKKOLIS ÉTELEK

Balázs Ibi heti receptajánlata

Zöldséges lasagne

Hozzávalók: 1 csomag lasagne-lap, 150g zöldbab, 100g gomba, 2 db paradicsom, 1-2 rózsza brokkoli, negyed köteg petrezselem, friss bazsalikom, csipet só, csipet őrölt fehér bors, 2-3 dl tejszín, 3 db tojás, 40g vaj.

Elkészítése: A brokkolit rózsáira szedjük, a gombát felszeleteljük, a zöldbabot 2-3 cm-es darabokra vágjuk, a paradicsomot, a paprikát felkarikázzuk. Kevés vajon, sóval, friss vágott petrezselemzölddel, bazsalikkal és őrölt fehér borssal ízesítve félpuhára előpároljuk. A tejszínt a tojás sárgákkal kikeverjük, ráöntjük a zöldségekre. Egy tűzálló edényt vékonyan kikenünk vajjal, kevés mártást öntünk alulra, majd a lasagne lapokkal beborítjuk. Ráhalmozzuk a zöldségek egy részét, majd megint lapokat teszünk rá. Így halmozzuk, míg a hozzávalók tartanak. Tésztalapokkal zárjuk le. Előmelegített sütőben, kb. 30 perc alatt arany barnára sütjük.

Vitaminos pizza

Hozzávalók: 100g zöldborsó, 100g sárgarépa, 100g zeller, 100g brokkoli, 50g liszt, 50g vaj, 50g sajt, 2 dl tej, só, bors, szerecsendió.

Elkészítése: A sárgarépát és a zellert apró kockára vágjuk, a brokkolival és a zöldborsóval együtt puhára főzzük. Leszűrjük, jól lecsepegtetjük. A vajból, lisztből és tejből besamel mártást készítünk. A sűrű mártást állandóan keverve jól felforraljuk. Fűszerezünk, ízesítjük, majd belekeverjük a zöldséget. A készre sült pizza tésztára terítjük, meghintjük reszelt sajttal, és készre sütjük.

Zöldséges makaróni

Hozzávalók: 200g makaróni, 100g füstölt sajt, 3 szál sárgarépa, 150g brokkoli, 4 db paprika, 100g gomba, 40g vaj, 3 dl tej, 40g liszt, 1 dl tejszín, só, reszelt szerecsendió.

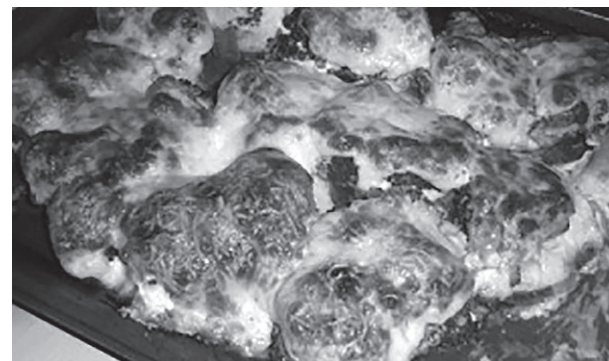
Elkészítése: A makarónit enyhén sós vízben félpuhára előfőzzük. Közben a répát, paprikát felkarikázzuk, a gombát felszeleteljük, a brokkolit kisebb rózsákra szedjük. Kevés vajon előpároljuk. A visszamaradt vajból a liszttel világos rántást készítünk, felengedjük forró tejjel. Reszelt szerecsendióval ízesítjük, lassú tűzön jól kiforraljuk. Belekeverjük a tejszínt. Lazán be-

lekeverjük a tésztát, a zöldségeket és egy kivajazott tűzálló tálba tesszük, tetejét reszelt sajttal megszórjuk és előmelegített sütőben arany barnára sütjük.

Mandulás brokkoli

Hozzávalók: 500g előfőzött brokkoli, 2 tojás, 3 evőkanál zabliszt, 50g finomra darált mandula, 50g margarin, 1 púpozott makkáskanál só, ugyanennyi törött fekete bors.

Elkészítése: A brokkolit egyforma darabkákká vágjuk. A tojást habosra felferjük. Egy kis tálkában a zablisztet összekeverjük a fűszerekkel és a darált mandulával. Kisebb tepsit kikenünk egy kevés margarinnal. A brokkoli-darabokat egyenként belemártjuk a mandulás-fűszeres lisztben, majd a tojásban megforgatva ismét a lisztbe hempergetjük, és egy sorban elterítjük a tepsiben. A megmaradt lisztet és a tojást összekeverjük a felolvasztott, de már nem meleg margarinnal, és egyenletesen rálocsoljuk a tetejére. Alufóliával szorosán befedjük, és előmelegített, forró sütőben 25 percig közepes lángon pároljuk, végül a fedőt levéve, pirosra sütjük.

Fedezd fel a héber nyelvet!

Igen, parancsnok!

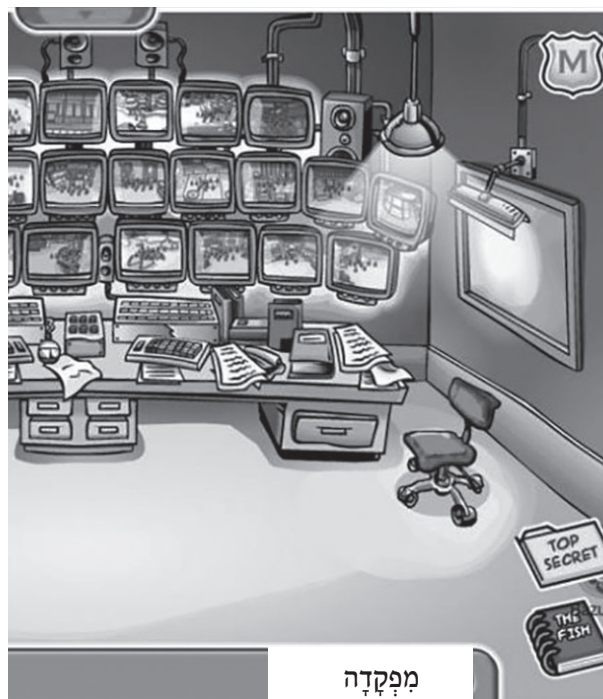
A héber nyelvben sok és fontos kifejezés épül a PÉ-KUF-DÁLET (פ-ק-ד) hármasszóból. Mindegyik az irányítás, utasítás, parancs fogalmi köréből.

Aki valaha viselte a Cáhál, az Izraeli Hadsereg egyenruháját, tudja, mit jelent a möfakéd (מפקד) szó. Igen, parancsnokot. És a parancsra rendszerint adott választ is: Igen, parancsnok. Kén, hámfékéd (כן, המפקד).

A parancs, utasítás: pkudá (פקודה), de így nevezik a számítógépes parancsot is.

A pákud (פקוד) alárendeltet, beosztottat jelent, akár katonai, akár hivatali értelemben.

A mifkádá (מפקדה) parancsnokság (mint hely), vagy főhadiszállás. Hasonló a pikud (פיקוד) szó jelentése. Az Izraeli Hadsereg négy ilyen „pikud”-ból irányítja az ország védelmét: az északi parancsnokság, a Pikud hácfon (פיקוד הצפון), a Központi parancsnokság, a

Pikud hámerkáz (פיקוד המרכז), a Déli parancsnokság, a Pikud hádarom (פיקוד הדרום), és a Hátország parancsnokság, a Pikud háoref (פיקוד הערף), utóbbi a polgári védelmet látja el háború esetén.

A mifkád (מפקד) jelentése cenzus, összeírás, de így nevezik a katonai szemlét, és a katonai parádét is.

Egyfajta utasítás a háfkádá (הפקדה) is: letétbe helyezést, bankszámlára történő pénz-betétet jelent.

És aki ezt a bankban végrehajtja, az a pákid (פקיד) hivatalnok, tisztviselő: nőnemben pki-dá (פקידה). A tisztviselőség, mint állás vagy szakma – pki-dut (פקידות).

Halmos László

Héber nyelvtanítás: 052-3260834
izraelihirlevel@gmail.com

MŰSORAJÁNLÓ

Február 12. csütörtök	Február 13. péntek	Február 14. szombat	13:40 Ízörzők 14:20 Belle és Sebastien 14:50 Holtomiglan, holtodiglan 16:25 Önök kérték 17:20 Alfa Rómeó és Júlia 19:00 Híradó 19:40 Patika 20:10 Hogy volt?!	15:35 Hazajáró 16:05 A világörökség kincsei 16:25 Hogy volt?!
<p>TV1</p> <p>15:30 I, Carly 16:00 Kihívások 16:30 Híradó gyerekeknek 16:54 Mormogások 17:34 Híradó gyerekeknek 18:00 Izrael választ 19:00 Rádás 19:58 Mábát 21:00 Hely a csúcson 21:55 Minden, ami Pete 22:25 Édenkert nőknek 23:20 CSI - New York</p> <p>TV2</p> <p>06:20 A reggel világa 09:00 A nap hívása 11:00 Erről beszélünk 12:30 Központi játszma 13:00 Eichler Jákov 13:30 Biztos recept 14:00 Dan és Mozli 14:30 Huszonhárom perc 15:00 Jogi kérdés 16:00 Sai Li otthona 16:45 Első kiadás 17:30 Média 18:00 Hátórás vendégünk 19:00 Kidon és Ben Simon 19:58 Híradó 21:00 A szerkesztőség 22:30 Itt és most 00:00 Az éjszaka hírei</p> <p>DUNA TV</p> <p>06:25 Gazdakör 06:40 Híradó 07:00 Kárpát expressz 07:35 Horvát krónika 08:00 Ecranul Nostru 08:35 Közbeszéd 09:00 Csodabogár 09:30 Híradó 09:35 Térkép 10:05 Magyar elsők 10:20 Elcserélt lányok 11:10 Don Matteo 12:10 Párizsi helyszínelők 13:00 Híradó 13:25 Kívánságkosár 15:35 Éretlenek 16:05 Meghívottak 17:30 Térkép 18:10 Elcserélt lányok 19:00 Híradó 19:25 Dunasport 19:35 Közbeszéd 20:05 Rózsák harca 21:00 Don Matteo 22:10 Dunasport 22:20 Szerelmek második vérig <i>A Füge és Ágota szerelme kisebb-nagyobb huppa- nókkal folytatódik. Közben mindketten dolgoznak, Ágota egy koncerten elve- tél, de mégsem szakítanak.</i></p>	<p>TV1</p> <p>15:00 Kérdezd a rabbit 15:30 9-2-9 16:30 Híradó 16:57 Pénteken ötkor 18:00 Így történt 18:30 Szombatfogadás 19:00 Egyetek velem 19:58 Napló 21:30 Minden, ami Pete 22:00 Érdekképviselő 23:35 Kié ez a sor?</p> <p>TV2</p> <p>06:20 A reggel világa 10:00 Zárszámadás 10:30 Média 11:00 Izraeli hullámsáv 11:30 Álomvilág 12:00 Ellenzék 12:30 Egészség 13:30 Hírek arabul 14:00 Toker, délben 15:00 Gyerekhíradó 15:30 Biztos recept 16:05 Erről beszélünk 17:30 Azt mondják, itt volt 18:00 101-es szoba 18:30 Aranyketrec 19:58 Péntek esti stúdió 21:30 Minden mozgásban 23:00 Ez a szerelem 23:30 Zongorafesztivál</p> <p>DUNA TV</p> <p>06:25 Gazdakör 06:40 Híradó 07:00 Kárpát expressz 07:35 Rondo 08:00 Alpok-Duna-Adria 08:30 Híradó 08:35 Közbeszéd 09:00 Pannon expressz 09:30 Híradó 09:35 Térkép 10:15 Elcserélt lányok 11:00 Don Matteo 12:05 Rózsák harca 13:00 Híradó 13:25 Kívánságkosár 15:25 Éretlenek 16:00 A házasság szentsége 16:30 A tenger kincsei 17:30 Térkép 18:10 Elcserélt lányok 19:00 Híradó 19:35 Közbeszéd 20:05 Rocca parancsnok 21:00 Don Matteo 22:15 Columbo <i>Paul Gerard, az éttermi kritikus évek óta zsarolja a város egyik legismer- tebb vendéglőjének tulaj- donosát, tudva, hogy az újságban megjelent kritika tönkre teheti az éttermet.</i></p>	<p>TV1</p> <p>07:30 Gyermekműsorok 10:05 I, Carly 11:00 Történetmesélők 12:00 Mábát seni 13:00 Fukusima 36 arca 14:00 Zenészek 14:45 Tesztvezetés 15:15 Hatvan perc 16:00 Glóbusz 17:00 Hírek 17:30 Telecinema 18:00 Csillagok fénye 18:30 Tíz apróság 18:40 A séf segítségével 19:25 Megható lelkek 19:58 A hét hírei 21:00 Világlátó 22:00 Váratlan megszállottság - Churcill és a zsidók 23:25 Zsidó otthon</p> <p>TV2</p> <p>06:15 Kidon és Ben Simon 07:30 Gyerekhíradó 08:00 A séf ajánlásával 08:30 A nap hívása 09:30 Aranyketrec 11:00 Izraeli kapcsolat 11:30 Lelki beszélgetés 12:00 Izrael felfedezése 12:30 Kidon és Ben Simon 13:15 Biztos recept 13:45 A séf ajánlásával 14:15 Zenészek 14:45 Erről beszélünk 16:00 Fuss a millióért 17:30 Világrend 18:00 Sajtóklub 19:58 Híradó 21:00 Fuss a millióért 22:45 Minden mozog 23:30 Kitűnő vakáció 00:00 Éjfél hírek</p> <p>DUNA TV</p> <p>06:25 Gazdakör 06:40 Kapásjelző 07:10 Másfélmillió lépés Magyarországon 08:00 Virágzó ország 08:25 Élő egyház 08:55 Isten kezében 09:20 Akadálytalanul 09:50 Novum 10:20 A paradicsom világuralma 11:10 Csodabogár 11:40 A falu rossza <i>A fogságból hazatért katona hol reménytelenül szerelmes, hol igazi bot- rányhős. Sehol nem találja a helyét.</i> 13:00 Híradó 13:10 Este lett a leányságnak</p>	<p>13:40 Ízörzők 14:20 Belle és Sebastien 14:50 Holtomiglan, holtodiglan 16:25 Önök kérték 17:20 Alfa Rómeó és Júlia 19:00 Híradó 19:40 Patika 20:10 Hogy volt?!</p> <p>21:05 Az élet sava-borsa 21:55 West Side Story</p> <p>Február 15. vasárnap</p> <p>TV1</p> <p>15:30 I, Carly 16:00 Kiszolgálás nélkül 16:30 Állatmentés 17:34 Híradó gyerekeknek 18:00 Izrael választ 19:00 Rádás 19:58 Mabat 21:00 Szaúdi felkelés 21:50 Iráni újságírók vagyunk 23:30 Híradó</p> <p>TV2</p> <p>06:30 Dalokkal ébredünk 07:00 Szivárványreggel 09:05 Mit szóltok hozzá? 10:00 A házatok többet ér 11:03 Gourmand és a pita 11:30 Helyi fiatalok 12:15 A város íze 12:45 Együtt, vagy külön 13:15 Nyitott vonalak 13:45 Serg, az ügyetlen 14:00 Dan és Mozli 14:15 Sokkoló álom 14:30 Kíváncsiskodók 15:05 Sütés-főzés 15:45 Mit szóltok hozzá? 16:45 Első kiadás 17:30 Rendet teszünk 18:00 Hátórás vendégünk 18:50 Sztárok 19:58 Hírek 21:00 Masterchef VIP 22:45 Éjszakai élet 23:30 Az éjszaka hírei</p> <p>DUNA TV</p> <p>06:25 Élő népzene 06:55 Magyar elsők 07:10 Élő egyház 07:40 Isten kezében 08:35 Világ-Nézet 09:05 Vatikáni híradó 09:30 Pannóniától a csillagokig 10:00 Az utolsó remény 10:35 Az emberi csoda 11:05 Univerzum 12:00 Élő világegyház 12:30 Új nemzedék 13:00 Híradó 13:10 Nótacsokor 13:40 Ízörzők 14:20 Piri mindent tud</p>	<p>19:00 Híradó 19:35 Patika 20:05 Önök kérték 21:05 Mága Zoltán Újévi Koncert 22:00 Együtt a család 22:55 A Rózsaszín Párduc újra lecsap</p> <p>Február 16. hétfő</p> <p>TV1</p> <p>15:30 I, Carly 16:00 Álomvilág 16:25 Első kiadás 16:50 Mormogás 17:34 Híradó gyerekeknek 18:00 Izrael választ 19:00 Rádás 19:58 Mábát 20:40 Futball 23:30 Hírek</p> <p>TV2</p> <p>06:25 Dalokkal ébredünk 07:00 Szivárványreggel 09:05 Mit szóltok hozzá? 10:05 Sütés-főzés 10:35 A házatok többet ér 11:03 Hírek az internetről 11:55 Helyi fiatalok 12:45 Kneszet 13:15 Haboskávés 13:45 Serg, az ügyetlen 14:00 Dan és Mozli 14:30 Mi a pálya? 15:05 Sütés-főzés 15:45 Mit szóltok hozzá? 16:45 Első kiadás 17:30 Rendet teszünk 18:00 Hátórás vendégünk 18:50 Sztárok 19:58 Hírek 21:00 Tények 21:40 Kedves ország 22:45 Választások 00:00 Éjszakai élet</p> <p>DUNA TV</p> <p>06:25 Gazdakör 07:00 Kárpát expressz 07:35 Vatikáni híradó 08:00 Életkerék 08:35 Közbeszéd 09:00 Isten kezében 09:35 Térkép 10:05 Virágzó ország 10:30 Elcserélt lányok 11:15 Hagyaték 11:45 Hazajáró 12:15 Az élet sava-borsa 13:00 Híradó 13:25 Közvetítés a parlamentből 17:30 Térkép 18:10 Elcserélt lányok</p>

19:00 Híradó
19:35 Közbeszéd
20:05 Hölgyek öröme
21:00 Don Matteo
22:15 Besence open
23:10 Kultikon
23:25 A Rózsaszín Párduc
újra lecsap

Február 17. kedd

TV1
15:30 I, Carly
16:00 Állatmentés
16:25 Híradó gyerekeknek
16:50 Mormogás
17:34 Hírek gyerekeknek
18:00 Izrael választ
19:00 Rádás
19:58 Mábát
21:00 Tikotin
22:00 Politika
23:00 Jönnek a zsidók
23:30 Hírek

TV2
07:00 Szivárványreggel
09:05 Mit szóltok hozzá?
10:03 Sütés-főzés
10:40 A létező legfinomabb
11:25 Együtt főzünk
12:10 A legjobb otthon
12:45 Tengeralattjáró
13:15 Harmadik olvasat
13:45 Serg, az ügyetlen
14:30 Kíváncsiskodók
15:05 Izraeli ételek
15:45 Mit szóltok hozzá?
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Nem tudok főzni
19:58 Hírek
21:00 A következő csillag
22:45 Éjszakai élet

DUNA TV
06:25 Gazdakör
07:00 Kárpát expressz
07:35 Roma magazin
08:00 Domovina
08:35 Közbeszéd
09:00 Novum
09:35 Virágzó ország
10:00 Parlamenti
közvetítés
17:30 Térkép
18:10 Elcsérelt lányok
19:00 Híradó
19:35 Közbeszéd
20:05 Rex felügyelő

21:00 Don Matteo
22:10 Titkolt titkosügynök
*François-ról felesége és
gyermekei úgy tudják, hogy
telefonközpontokat javít,
ám valójában a francia
titkosszolgálatnál a le-
hallgatások és üldözések
specialistája.*
23:55 Kultikon

Február 18. szerda

TV1
15:30 I, Carly
16:00 Kiszolgálás nélkül
16:30 Híradó gyerekeknek
17:34 Híradó gyerekeknek
18:00 Izrael választ
19:00 Rádás
19:58 Mábát
21:00 Mábát seni
22:00 VICE
22:30 Elfeljtett hangok
23:00 Éles kép
23:30 Hírek

TV2
06:20 A reggel világa
09:00 A nap hívása
11:00 Erről beszélünk
12:30 A politika világa
13:00 Tengeralattjáró
13:30 Biztos recept
14:15 Tudósnak lenni
14:30 Kíváncsiskodók

15:00 Fuss a millióért
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Kidon és Ben Szimon
19:58 Híradó
21:00 Fuss a millióért!
22:45 Taxisofőr

DUNA TV
06:25 Gazdakör
06:40 Híradó
07:00 Kárpát expressz
07:35 Srpski Ekran
08:00 Unser Bildschirm
08:35 Közbeszéd
09:00 Akadálytalanul
09:35 Térkép
10:05 Magyar első
10:25 Elcsérelt lányok
11:10 Don Matteo
12:10 Rex felügyelő
13:00 Híradó
13:25 Kíváncsiskosár
15:35 Álcázás
16:25 A tauregek földjén
16:55 Vidékességek
17:30 Térkép
18:10 Elcsérelt lányok
19:00 Híradó
19:35 Közbeszéd
20:05 Párizsi helyszínelők
21:00 Don Matteo
22:05 Fapad
22:35 Dumas

Az újgondozásokat
sokáig nem tette
Klemm József

Klemm József az elektronikus média nagy elkötelezettje. 38 éve rádiós illetve tévés újságíró. 1977-ben került a Vajdasági RTV-hez. Hat évig a tévénél gyakorolta a szakmát, majd a képernyőt az Újvidéki Rádió stúdiójára cserélte fel, ahol immár harmincharmadik éve dolgozik. Négy éve a tíz nyelven sugárzó vajdasági közmédia igazgatója. 2002 óta fiatal újságírók képzésével is foglalkozik. Az MTVA Kós Károly Kollégiumában a vajdasági régió képviselője.

A magyar dokumentumfilm világhírű, de gyakran mi magunk sem ismerjük eléggé filmeseink csúcsteljesítményeit, mert mostohán bánunk e műfajjal. Ezért dicséretes, hogy a Duna TV központi műsoridőben mutatja be Kovács Kristóf 2013-ban forgatott filmjét, amely egy alig száz lelket számláló ormánsági kis falu polgármesterének tenniakarásáról és hitéről számol be. A Besence Open 2013-ban bekerült az Amszterdami Nemzetközi Dokumentumfilm Fesztivál legjobbjai közé (hétfő, 22.15).

Heti csillagjósolás

Kos (03.21.-04.20.)

A Hold a Mérleg jegyében áll, könnyedségről és életörömről gondoskodik. Azonban most semmi sem megy gyorsan, a Mars a lassú Halak jegyében áll, és a Merkúr hátráló mozgásban van. Türelem!

Bika (04.21.-05.21.)

Olyan változások látszanak az égen, amelyek az Ön életét pozitív irányba viszik. A legszebb a Vénusz, mely a Halak jegyében látható, és jól kapcsolódik a Bika jegyéhez, ám a Merkúr vissza felé halad: több türelemre és kitartásra van szüksége.

Ikrek (05.22.-06.21.)

A kívánságok házában három bolygó is áll: most olyan vágyai is teljesülhetnek, amit eddig talán nem is remélt. Legyen türelmes, nem lesz gyors a beteljesülés, mivel az uralkodó bolygója retrográd.

Rák (06.22.-07.22.)

A Halak jegyében áll a legtöbb bolygó, köztük a Vénusz is, és mindennel ellátja, ami széppé teheti az életét - és ehhez talán hozzá tartozik egy vidám, jószívú kedves ember felbukkanása is.

Oroszlán (07.23.-08.22.)

A Jupiter még mindig az Oroszlán jegyében áll, és szembe kerül a Nappal: most kell kívánnia a csillagoktól! Ha valamire régóta vágyik, az most végre teljesülhet.

Szűz (08.23.-09.22.)

Egy olyan időszak veszi kezdetét az életében, melyben Önnél a szerelem, az érzékiség, a szépség és az élvezet újra komoly szerepet kapnak.

Mérleg (09.23.-10. 22.)

Nem garantálják a csillagok, hogy ez a hét sűrűdésmentes lesz. Az Uránusz szemben áll a Mérleggel, kellemetlen kapcsolatban van a Plútóval: párcapcsolatában várható egy nagyobb vihar.

Skorpió (10.23.-11. 21.)

A mindennapok, különösen a munkával töltöttek nehézkesen indulnak - ez főként azért van így, mert a Merkúr még visszafelé halad. Magánéletében viszont kárpótlásra találhat, mert a Vénusz a Halak jegyéből sugároz Önre, ráadásul a szerelmet jelző, 5. sorsterület tartalmazza a legtöbb bolygót. Szép, szerelmes napoknak néz elébe!

Nyilas (11.22.-12.20.)

A Vénusz a Halak jegyében áll, az otthonát és családját jelző területen. A Neptunuszt nem régen hagyta el, ezért még érezheti a szerelem és az érzelmek erejét.

Bak (12.21.-01.19.)

A Jupiter kellemetlen fényszöveget vet a 8. sorsterületről: jobban oda kellene figyelnie a táplálkozására, legyen mértéktartó. A Vénusz a Halak jegyében áll, Önnek kedvező helyzetben - most rendbe hozhatja a kapcsolatait.

Vízöntő (01.20.-02.18.)

Ezen a héten tényleg Ön lesz a legnagyobb nyertes: a Nap a Vízöntő jegyében áll, a nagy lehetőségek bolygója pontosan szemben áll vele. Sajnos a Merkúr hátráló mozgásban van, de mivel ez a Vízöntő jegyében zajlik, így más jegyekkel szemben mindenképpen előnyt élvez!

Halak (02.19.-03.20.)

A Vénusz pontosan a Halak jegyében áll: ez valóban egy kellemes, különösen jótékony időszak lesz, mert a Vénusz nem csak a szerelemről gondoskodik, hanem az egész világról, elsősorban Önről.

A TELEVÍZIÓK MŰSORSZERKESZTŐSÉGEI FENNTARTJÁK A JOGOT, HOGY ELŐZETES BEJELENTÉS NÉLKÜL VÁLTOZTASSANAK MŰSORRENDJÜKÖN!
A Kol Jisráel magyar adását élőben, izraeli idő szerint 21 óra 45 perctől 22 óráig sugározzák a héber nyelvű „Reka” adón, a legjobb minőségben. Meghallgatható a rádiókészülékek ultrarövidhullámú (FM) sávjában, az alábbi frekvenciákon:
Észak- és Középső-Galilea - FM 88.5, Észak-Izrael és Cfát környéke - FM 94.4, Haifa peremvidéke - FM 88.8, Haifa belvárosa - FM 93.7, Haifától délre - FM 101.3, Netanja és a Jordán völgye - FM 104.8, Tel-Aviv és körzete - FM 101.3, Jeruzsálem - FM 101.3, Beér-Seva - FM 107.3.
Az adás interneten is követhető: a <http://www.intkolisrael.com> címen. A kábeltelevíziós hálózatokon is meghallgatható: HOT 312-es csatorna, YES 748-as csatorna.

GYERTYAGYÚJTÁS

2015. február 13.
5775. svát 24.

Gyertyagyújtás:

Jeruzsálem 16:48
Tel-Aviv 17:02
Haifa 16:52

A szombat kimenete:

2015. február 14.
5775. svát 25.

Jeruzsálem 18:02
Tel-Aviv 18:03
Haifa 18:02

MISPATIM

VALUTAÁRFOLYAMOK

USA dollár 3,8750 sekel
Euro 4,3772 sekel
Angol font 5,9048 sekel
Svájci frank 4,1780 sekel

ÚJ KELET FÜGGETLEN HETILAP

Főszerkesztő:

Erős-Hajdu Szilvia

Felelős kiadó:

Chaia Edri

Eheti számunk szerzői:

Avi ben Giora
Balázs Ibi
Halmos László
dr. Kende György
Krasznai Éva
Nagy Gabriella
Peer Gideon
Róna Éva
Sándor Judit
Schnapp Lea
Singer Arje
Surányi J. András
Tarr Miriam

Tördelés:

Sly Design

A szerkesztőség címe:

49472 Petah Tikva
Ahad Haam 11.
Tel: 052/7265-631
Fax: 077/7282-750
e-mail: ujkelet@gmail.com

Hirdetés és előfizetés:

050/534-5041

Nyomda:

Hádfusz Hechadás Ltd.

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A tudomány és a kultúra szolgálatában Kategóriánként egy millió dollár a Dan David-díj nyerteseinek

Hatan, köztük Jimmy Wales, a Wikipedia alapítója kapja idén a kategóriánként egymillió dollár pénzjutalommal járó izraeli Dan David-díjat, amelyet három kategóriában, de minden évben más-más tudományos, illetve kulturális szakterület kimagasló személyiségeinek ítélnek oda.

Az elismerést, amely alapítójának, a 2011-ben 82 évesen elhunyt romániai születésű nemzetközi üzletembernek és filantrópnek a nevét viseli, idén a Múlt - Történészek és forrásaik kategóriában Peter R. Brown és Alessandro Portelli történész, a Jövő - Bioinformatika kategóriában David Haussler, Michael S. Waterman és Cyrus Chothia tudós veheti át. A díjat kezelő Tel-avivi Egyetem a Jelen - Információs forradalom kategóriában tüntette ki Jimmy Walest a világ legnagyobb online enciklopédiájának megalapításáért.

Az intézmény kedden közölte a díjazottak nevét, az átadási ceremóniát május 17-én rendezik meg.

Dan David 1929-ben született Bukarestben. 1960-ban vándorolt ki Izraelbe, ahol a korai automata fényképezőgépek fejlesztőjeként csi-

nálta meg a szerencsését. Olaszországban, Nagy-Britanniában és Izraelben élt. Az üzletember 2000-ben hozta létre 100 millió dolláros alaptőkével a Dan David Alapítványt, amely 2002 óta évente három olyan teljesítményt ismer el, amely rendkívüli hatással volt a világ tudományos és technológiai fejlődésére, a kultúrára és a társadalmi jólétre.

A díj sajátossága, hogy a díjazottak jutalmuk 10 százalékát a feltörekvő fiatal tehetségek támogatására ajánlják fel ösztöndíj formájában.

Az eddigi díjazottak között van Al Gore volt amerikai alelnök, Yo-Yo Ma kínai cselőművész, valamint a Joel és Ethan Coen amerikai filmes testvérpár. **MTI**

Érdekes előadás Netanján a természetgyógyászat évezredes múltjáról

Netanján, a Margo Hotelben nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott Hirsch Mária, aki évek hosszú során át tanulmányozta és alkalmazta a természetgyógyászat ősi szokásait, új kutatásokkal kibővíve.

Az estet Levkovits József páholyelnök nyitotta meg. A tagság mécses gyújtásával és egy perces néma felállással adózott a nemrég elhunyt Czitron Ödön szeretett páholytag emlékének.

Hirsch Mária előadása során kifejtette a gyógynövények különböző fajtáinak a betegségek gyógyításában betöltött szerepét, példákkal alátámasztva alkalmazásuk sikerét. Beszélt a rák megelőzésének

és gyógyításának eredményességéről, hangsúlyozva bizonyos növények szerepét a gyors gyógyuláshoz vezető út során.

Kiemelte a vércsoportok ismeretének fontosságát, amely a táplálkozást vércsoportok szerint határozza meg. E megállapítás szerint minden vércsoportnak más-más étkezési előírásai vannak, ezt betartva egészségesebbek leszünk, sok fájdalom, panasz elkerülhető.

Az érdekes előadást követően kérdések hangzottak el, amelyekre az előadó készségesen válaszolt.

Az előadást nagyra értékelte és megköszönte, majd az estet zárta

LEÖB AKIVA

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága feleségem, édesanyám, nagymamám

LEVKOVITS CIPORA (KATI) ל"ק

Mád-Netanja

életének 89. évében, hosszú szenvedés után, visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Február 10-én eltemettük a netanjai Sikun Vatikim temetőben.

Gyászolják: Levkovits József, leánya Sira, unokája Ájálá, a család, a Bné Brit Löw Immanuel Páholy testvérei, nővérei és a széles baráti kör.

BÚCSÚ EGY IGAZ EMBERTŐL

Múlt pénteken kísérték utolsó útjára családtagjai, barátai és tisztelői professzor dr. Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbit Budapesten. A szertartáson mások mellett részt vett Heisler András, a Mazsihisz elnöke, Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek, Ilan Mor, Izrael budapesti nagykövete is. A 93 éves korában elhunyt professzor búcsúztatásán Verő Tamás rabbi igaz embernek, igaz rabbinak nevezte Schweitzer Józsefet, aki továbbítte, sőt túlszárnyalta elődeinek munkásságát. Hosszú élete során generációkat kötött össze, folytatta egy nemzedék munkáját, amelyet elpusztítottak a Soá idején, és gondoskodott arról, hogy kineveljen egy új nemzedéket, amely továbbviszi az elődök eszméit. Munkásságát számos nemzetközi díjjal ismerték el.

Schweitzer József a keresztény-zsidó párbeszéd kiemelkedő alakja volt. Régi barátság fűzte Erdő Péter bíboroshoz, akivel közösen sokat tettek a két egyház közeledéséért Magyarországon.

„Minden erőnkkel meg kell kísérelni tenni a lappangó gyűlölet ellen. Ez a társadalom, a politika, az egyházak, az írók és a szellem embereinek feladata. Olyanoknak, akiknek hitelesek és hatásosak a szavai” – mondta a 90. születésnapján vele készült inerkájában.

Szavai tértől és időtől függetlenül, ma is, nálunk is éppennygy aktuálisak.

Erős-Hajdu Szilvia

Ha bármely városban nem talál Új Keletet, hívja a BÁR céget, ahol megmondják, **HOL KAPHATÓ AZ ÚJSÁG**
Telefon: 03-607-0707